

בנק מרכנתיל דיסקונט בע"מ



**גילוי לפי הנדבך השלישי של באזל
ומידע נוסף על סיכונים**

ליום 30 בספטמבר 2017

תוכן עניינים

3.....	חלק א' - הקדמה
4.....	חלק ב' - הון
4	1. מבנה ההון
16.....	2. הלימות ההון
18.....	3. יחס המינוף
20	חלק ג' - חשיפת סיכון והערכתו
20.....	4. גילוי איכותי כללי
20.....	5. סיכון אשראי
33.....	6. חשיפות סיכון אשראי צד נגדי
34.....	7. סיכון שוק
39.....	8. סיכון תפעולי
39.....	9. גילוי לגבי פוזיציות במניות בתיק הבנקאי
40.....	10. סיכון ריבית בתיק הבנקאי
41.....	11. גילוי המבוסס על מקור שאינו נדבך 3 של באזל: סיכונים אחרים
42	חלק ד' - יחס כיסוי הנזילות
47.....	12. גילוי המבוסס על מקור שאינו נדבך 3 של באזל: מידע נוסף על סיכון נזילות וסיכון מימון
49	חלק ה' - נספחים
49.....	13. מילון מונחים

הערות:

1. גילוי זה מותאם להוראת הדיווח לציבור 651 של בנק ישראל.
2. גילויים המפורטים בדוח זה מבוססים על דרישות הגילוי של הנדבך השלישי של הוראות באזל בתוספת גילויים המבוססים על מקורות אחרים כגון ה FSB (Financial Stability Forum) או ה FSB (Financial Stability Board). גילויים המבוססים על מקורות אחרים מסומנים בדוח זה תחת כותרת " גילוי המבוסס על מקור שאינו נדבך 3 של באזל".
3. דוח זה הינו נספח לדוחות הכספיים. ככלל, ניתן למצוא סקירה תמציתית על סיכונים ואופן ניהולם בפרק ג' של דוח הדירקטוריון והתנהלה שבדוחות הכספיים.
4. ניתן למצוא מידע פיקוחי נוסף בדבר "תיאור המאפיינים העיקריים של מכשירי הון פיקוחיים שהונפקו" באתר האינטרנט של הבנק בכתובת: <https://www.mercantile.co.il/MB/private/about-mercantile/financial-reports/regulatory>

חלק א' - הקדמה

בנק מרכזי פועל במגוון מגזרי הפעילות הבנקאית, לרבות בנקאות מסחרית ובנקאות קמעונאית, ומשווק מגוון של מוצרים בנקאיים. פעילות זו מלווה בחשיפה לסיכונים, בין היתר: סיכונים אשראי, סיכונים שוק, סיכונים תפעוליים, סיכון נזילות וסיכונים ציות, אשר מנוטרים ומנוהלים על ידי בעלי תפקידים מקווי הגנה שונים, החל מהדירקטוריון וההנהלה ועד ליחידות המטה והסניפים. תפיסת ניהול הסיכונים של הבנק תומכת בשיפור יכולתו לזהות ולנהל סיכונים קיימים ופוטנציאליים, במטרה להשיג את יעדיו העסקיים, תוך קיום מנגנוני פיקוח ובקרה נאותים, באופן שיבטיח את הנאותות ההונית של הבנק ואת יציבותו לאורך זמן. מסגרת ניהול הסיכונים יוצרת מידתיות ואיזון בין הגורמים העסקיים והתפעוליים לבין הגורמים העוסקים בפיקוח, בקרה, ניהול סיכונים וביקורת.

הבנק אומד את סיכוניו באופן מתמשך בשני תהליכים מרכזיים: הראשון - מדי רבעון נכתב מסמך סיכונים ע"י החטיבה לניהול סיכונים אשר נדון בהנהלה ובדירקטוריון, והשני הוא הכנת מסמך הערכת נאותות הלימות ההון המוגש אחת לשנה ומסכם את תהליך ה- ICAAP של הבנק.

גילוי זה מהווה מידע משלים לדוחות הכספיים של הבנק בנושאי ניהול סיכונים והון. המידע להלן מפורסם בהתאם לחוזר המפקח על הבנקים בו נדרש הבנק לפרסם דוח על הסיכונים באתר האינטרנט, הכולל מידע כמותי מפורט ומידע איכותי על הסיכונים ואופן ניהולם לפי דרישות הרגולציה (ובמיוחד הוראות הפיקוח על הבנקים), הגילוי של ועדת באזל, הוועדה ליציבות פיננסית (Financial Stability Board) ומקורות נוספים. דוח זה נועד לאפשר לקוראי הדוחות של הבנק להעריך מידע משמעותי שכלול בהם לגבי ניהול הסיכונים, ההון והחשיפות העיקריות.

מידע רלוונטי נוסף ניתן למצוא בפרק "סקירת סיכונים" בדוח הדירקטוריון וההנהלה.

בישיבת הדירקטוריון שהתקיימה ביום 14 בנובמבר 2017, במסגרת אישור הדוחות הכספיים ליום 30.9.2017, הוחלט לאשר ולפרסם את הדיווח בנושא "הגילוי לפי נדבך 3 של באזל ומידע נוסף על סיכונים".

גלעד אליגון
סמנכ"ל, מנהל הסיכונים הראשי

יהושע בורשטיין
המנהל הכללי

יאיר אבידן
יו"ר הדירקטוריון

מידע צופה פני עתיד

גילוי זה כולל, בנוסף למידע המתייחס לעבר, גם מידע והערות המתייחסים לעתיד, המוגדרים בחוק ניירות ערך, התשכ"ח – 1968 כ"מידע צופה פני עתיד". מידע צופה פני עתיד הינו אירוע או עניין עתידי שהתממשותם אינה ודאית ובלתי תלויה בלבד בידי הבנק.

מידע צופה פני עתיד מאופיין במילים או בביטויים כגון: "תרחיש", "תחזית", "אנו מאמינים", "אומדן", "הערכה", "צפוי", "יתכן", "יכול", "יהיה", "אסטרטגיה", וביטויים נוספים המעידים על כך שמדובר בתחזית לעתיד ולא בעובדות עבר. מידע צופה פני עתיד נכלל בגילוי זה ונסמך, בין השאר, על הערכות לעתיד בנושאים שונים הקשורים להתפתחות כלכלית בארץ ובעולם, שוקי מטבע ושוקי הון, חקיקה, הוראות גורמי פיקוח, התנהגות מתחרים, התפתחות טכנולוגית וכוח אדם.

כתוצאה מאי היכולת לחזות בוודאות שהערות אלו תתממשנה ומכך שבפועל האירועים יכולים להיות שונים מאלה שנחזו, יש להתייחס בזהירות למידע המוגדר כ"צופה פני עתיד", שכן הסתמכות על מידע כאמור כרוכה בסיכונים ובאי ודאות והתוצאות הכספיות והעסקיות העתידיות של הבנק עשויות להיות שונות באופן מהותי.

חלק ב' - הון**1. מבנה ההון**

א. לפרטים בדבר יישום הוראות באזל ודרישות ההון הרגולטוריות ומסגרת העבודה למדידה והלימות הון על פי הנדבך הראשון של באזל ראה במסמך "גילוי לפי נדבך 3 של באזל ומידע נוסף על סיכונים", אשר פורסם כחלק מדוח שנתי 2016, ואשר עומד לעיון באתר האינטרנט של הבנק בכתובת: <https://www.mercantile.co.il/MB/private/about-mercantile/financial-reports/regulatory>

ב. הרכב הון פיקוחי

להלן מיפוי הרכיבים ששימשו לצורך הצגת הרכב ההון הפיקוחי:

31/12/2016		30/09/2016		30/09/2017		
במיליוני ₪						
הפניות למאזן הפיקוחי	סכומים שלא נוכו מההון הכפופים לטיפול הנדרש לפני אימוץ הוראה 202 בהתאם לבאזל 3	הרכב הון פיקוחי	סכומים שלא נוכו מההון הכפופים לטיפול הנדרש לפני אימוץ הוראה 202 בהתאם לבאזל 3	הרכב הון פיקוחי	סכומים שלא נוכו מההון הכפופים לטיפול הנדרש לפני אימוץ הוראה 202 בהתאם לבאזל 3	הרכב הון פיקוחי
הון עצמי רובד 1 : מכשירים ועודפים						
15.1.1 15.1.4	-	203	-	203	-	203
1 הון מניות רגילות שהונפק ע"י התאגיד הבנקאי ופרמיה על מניות רגילות הכלולות בהון עצמי רובד 1						
15.1.2	(4)	2,142	(4)	2,099	(2)	2,298
2 עודפים לרבות דיבידנד שהוצע או שהוכרז לאחר תאריך המאזן						
15.1.3 15.1.4	(36)	(60)	(52)	(59)	(20)	(71)
3 רווח כולל אחר מצטבר ועודפים שניתן להם גילוי						
4 מכשירי הון עצמי רובד 1 שהונפקו ע"י התאגיד הכשירים להכללה בהון הפיקוחי בתקופת המעבר						
הזרמות הון קיימות מהמגזר הציבורי שיוכרו עד ליום 1.1.2018						
5 מניות רגילות שהונפקו ע"י חברות בת של התאגיד הבנקאי שאוחדו והמוחזקות ע"י צד ג' (זכויות מיעוט)						
15	(40)	2,285	(56)	2,243	(22)	2,430
הון עצמי רובד 1 לפני התאמות פיקוחיות וניכויים						
הון עצמי רובד 1 : התאמות פיקוחיות וניכויים						
7 התאמות יציבותיות להערכות שווי						
8 מוניטין בניכוי מיסים נדחים לשלם, אם רלוונטי						
9 נכסים לא מוחשיים אחרים למעט זכויות שירות למשכנתאות, בניכוי מיסים נדחים לשלם						

	31/12/2016	30/09/2016	30/09/2017	
	במיליוני ₪			
10	-	-	-	מיסים נדחים לקבל שמימושם מתבסס על רווחיות עתידית, למעט מיסים נדחים לקבל הנובעים מהפרשי עיתוי
11	-	-	-	סכום הרווח הכולל האחר בגין גידורי תזרים מזומנים של פריטים שאינם מוצגים במאזן לפי שוויים ההוגן
12	-	-	-	פער שלילי בין הפרשות להפסדים צפויים
13	-	-	-	גידול בהון העצמי הנובע מעסקאות איגור
14	-	-	-	רווחים והפסדים שטרם מומשו כתוצאה משינויים בשווי ההוגן של התחייבויות שנבעו משינויים בסיכון האשראי העצמי של התאגיד הבנקאי (DVA). בנוסף, בהתייחס להתחייבויות בגין מכשירים נגזרים, יש לגרוע את כל התאמות השווי החשבונאיות הנובעות מסיכון האשראי העצמי של הבנק
15	-	-	-	עודף יעודה על עתודה, בניכוי מיסים נידחים לשלם שיסולקו אם הנכס יהפוך לפגום או ייגרע בהתאם להוראות הדיווח לציבור
16	-	-	-	השקעה עצמית במניות רגילות, המוחזקות באופן ישיר או עקיף (כולל התחייבויות לרכוש מניות בכפוף להסכמים חוזיים)
17	-	-	-	החזקות צולבות הדדיות במניות רגילות של תאגידים פיננסיים
18	-	-	-	השקעות בהון של תאגידים פיננסיים שאינם מאוחדים בדוחות לציבור של התאגיד הבנקאי, כאשר החזקת התאגיד הבנקאי אינה עולה על 10% מהון המניות הרגילות שהונפקו על ידי התאגיד הפיננסי
19	-	-	-	השקעות בהון של תאגידים פיננסיים שאינם מאוחדים בדוחות לציבור של התאגיד הבנקאי, כאשר החזקת התאגיד הבנקאי עולה על 10% מהון המניות הרגילות שהונפקו על ידי התאגיד הפיננסי

31/12/2016		30/09/2016		30/09/2017		
		במיליוני ₪				
	-	-	-	-	-	20 זכויות שירות למשכנתאות אשר סכומן עולה על 10% מהון עצמי רובד 1
8.1.1	(17)	(26)	(31)	(47)	(12)	(48) 21 מיסים נידחים לקבל שנוצרו כתוצאה מהפרשי עיתוי, אשר סכומם עולה על 10% מהון עצמי רובד 1
	-	-	-	-	-	22 סכום זכויות שירות למשכנתאות, מיסים נידחים לקבל שנוצרו כתוצאה מהפרשי עיתוי וההשקעות בשיעור העולה על 10% מהון המניות הרגילות שהונפקו ע"י תאגידים פיננסיים, העולה על 15% מהון עצמי רובד 1 של התאגיד הבנקאי
	-	-	-	-	-	23 מזה: בגין השקעות בשיעור העולה על 10% מהון המניות הרגילות שהונפקו ע"י תאגידים פיננסיים
	-	-	-	-	-	24 מזה: בגין זכויות שירות למשכנתאות
	-	-	-	-	-	25 מזה: מיסים נידחים לקבל שנוצרו כתוצאה מהפרשי עיתוי
8.1.1	-	36	-	47	-	57 26 התאמות פיקוחיות וניכויים נוספים שנקבעו על ידי המפקח על הבנקים
	-	-	-	-	-	א.26 מזה: בגין השקעות בחון של תאגידים פיננסיים
	-	-	-	-	-	ב.26 מזה: בגין זכויות שירות למשכנתאות
8.1.1	-	36	-	47	-	ג.26 מזה: התאמות פיקוחיות נוספות להון עצמי רובד 1. התאמות פיקוחיות בהון עצמי רובד 1 הכפופות לטיפול הנדרש לפני אימוץ הוראה 202 בהתאם לבאזל 3 מזה: (שם ההתאמה הפיקוחית)
	-	-	-	-	-	27 ניכויים החלים על הון עצמי רובד 1 מאחר ואין בהון רובד 1 נוסף והון רובד 2 די הון בכדי לכסות על הניכויים
	(17)	7	(31)	(3)	(12)	6 28 סך כל ההתאמות הפיקוחיות והניכויים בהון עצמי רובד 1
	(57)	2,292	(87)	2,240	(34)	2,436 29 הון עצמי רובד 1
			-		-	הון רובד 1 נוסף : מכשירים

31/12/2016		30/09/2016		30/09/2017	
		במיליוני ₪			
30	מכשירי הון מניות רובד 1 שהונפקו על ידי התאגיד הבנקאי ופרמיה על מכשירים אלה	-	-	-	-
31	מזה : מסווג כהון עצמי בהתאם להוראות הדיווח לציבור	-	-	-	-
32	מזה : מסווג כהתחייבות בהתאם להוראות הדיווח לציבור	-	-	-	-
33	מכשירי הון רובד 1 נוסף שהונפקו על ידי התאגיד הכשירים להכללה בהון הפיקוחי בתקופת המעבר	-	-	-	-
34	מכשירי הון רובד 1 נוסף שהונפקו על ידי חברות בת של התאגיד הבנקאי והמוחזקים על ידי משקיעי צד ג'	-	-	-	-
35	מזה : מכשירי הון רובד 1 נוסף שהונפקו על ידי חברות בת של התאגיד הבנקאי והמוחזקים על ידי משקיעי צד ג', המופחתים בהדרגה מהון רובד 1 נוסף	-	-	-	-
36	הון רובד 1 לפני ניכויים	-	-	-	-
הון רובד 1 נוסף : ניכויים					
37	השקעה עצמית במכשירי הון הכלולים ברובד 1 נוסף, המוחזקת באופן ישיר או עקיף (כולל התחייבות לרכוש מכשירים בכפוף להסכמים חוזיים)	-	-	-	-
38	החזקות צולבות הדדיות במכשירי הון הכלולים ברובד 1 נוסף	-	-	-	-
39	השקעות בהון של תאגידים פיננסיים שאינם מאוחדים בדוחות לציבור של התאגיד הבנקאי, כאשר החזקת התאגיד הבנקאי אינה עולה על 10% מהון המניות הרגילות שהונפקו על ידי התאגיד הפיננסי	-	-	-	-
40	השקעות בהון של תאגידים פיננסיים שאינם מאוחדים בדוחות לציבור של התאגיד הבנקאי, כאשר החזקת התאגיד הבנקאי עולה על 10% מהון המניות הרגילות שהונפקו על ידי התאגיד הפיננסי	-	-	-	-

31/12/2016		30/09/2016		30/09/2017		
		במיליוני ₪				
-	-	-	-	-	-	41 ניכויים נוספים שנקבעו על ידי המפקח על הבנקים
-	-	-	-	-	-	41.א. מזה: בגין השקעות בהון של תאגידים פיננסיים
-	-	-	-	-	-	41.ב. מזה: ניכויים נוספים להון רובד 1 שלא נכללו במסגרת סעיף 41.א.
-	-	-	-	-	-	ניכויים בהון רובד 1 נוסף הכפופים לטיפול הנדרש לפני אימוץ הוראה 202 בהתאם לבאזל 3
-	-	-	-	-	-	42 מזה: ניכויים החלים על הון רובד 1 נוסף מאחר ואין בהון 2 די הון בכדי לכסות על הניכויים
-	-	-	-	-	-	43 סך כל הניכויים בהון רובד 1 נוסף
-	-	-	-	-	-	44 הון רובד 1 נוסף
(57)	2,292	(87)	2,240	(34)	2,436	45 הון רובד 1
						הון רובד 2: מכשירים והפרשות
						46 מכשירים שהונפקו על ידי התאגיד הבנקאי (שאינם נכללים ברובד 1) ופרמיה על מכשירים אלה
12.2.2	388	-	388	-	323	47 מכשירי הון רובד 2 שהונפקו על ידי התאגיד הכשירים להכללה בהון הפיקוחי בתקופת המעבר
						48 מכשירי הון רובד 2 שהונפקו על ידי חברות בת של התאגיד הבנקאי למשקיעי צד ג'
						49 מזה: מכשירי הון רובד 2 שהונפקו על ידי חברות בת של התאגיד הבנקאי והמוחזקים על ידי משקיעי צד ג', המופחתים בהדרגה מהון רובד 2
4.1 14.2	239	-	240	-	260	50 הפרשות קבוצתיות להפסדי אשראי לפני השפעת המס המתייחס
						51 הון רובד 2 לפני ניכויים
						הון רובד 2: ניכויים

	31/12/2016	30/09/2016	30/09/2017	
	במיליוני ₪			
52	-	-	-	השקעה עצמית במכשירי הון רובד 2, המוחזקת באופן ישיר או עקיף (כולל התחייבות לרכוש מכשירים בכפוף להסכמים חוזיים)
53	-	-	-	החזקות צולבות הדדיות במכשירי הון רובד של תאגידים פיננסיים
54	-	-	-	השקעות בהון של תאגידים פיננסיים שאינם מאוחדים בדוחות לציבור של התאגיד הבנקאי, כאשר החזקת התאגיד הבנקאי אינה עולה על 10% מהון המניות הרגילות שהונפקו על ידי התאגיד הפיננסי
55	-	-	-	השקעות בהון של תאגידים פיננסיים שאינם מאוחדים בדוחות לציבור של התאגיד הבנקאי, כאשר החזקת התאגיד הבנקאי עולה על 10% מהון המניות הרגילות שהונפקו על ידי התאגיד הפיננסי
56	-	-	-	ניכויים נוספים שנקבעו על ידי המפקח על הבנקים
56.א.	-	-	-	מזה : בגין השקעות בהון של תאגידים פיננסיים
56.ב.	-	-	-	מזה : ניכויים נוספים להון רובד 2
	-	-	-	התאמות פיקוחיות בהון רובד 2 הכפופות לטיפול הנדרש לפני אימוץ הוראה 202 בהתאם לבאזל 3
	-	-	-	מזה : השקעות בהון של תאגידים פיננסיים שאינם מאוחדים בדוחות לציבור של התאגיד הבנקאי, כאשר החזקת התאגיד הבנקאי עולה על 10% מהון המניות הרגילות שהונפקו על ידי התאגיד הפיננסי
57	-	-	-	סך כל הניכויים להון רובד 2
58	627	-	628	הון רובד 2
59	(57)	(87)	(34)	סך ההון
	17	-	31	סך הכל נכסי סיכון משוקללים בהתאם לטיפול שנדרש לפני אימוץ הוראה 202 בהתאם לבאזל 3

31/12/2016		30/09/2016		30/09/2017	
		במיליוני ₪			
17	-	31	-	12	מזה : מיסים נדחים הנובעים מהפרשי עיתוי
21,116	-	21,143	-	22,851	60 סך נכסי סיכון משוקללים
יחסי הון וכריות לשימור הון					
10.85%		10.59%		10.66%	61 הון עצמי רובד 1
10.85%		10.59%		10.66%	62 הון רובד 1
13.82%		13.56%		13.21%	63 הון כולל
					64 לא רלוונטי
					65 לא רלוונטי
					66 לא רלוונטי
					67 לא רלוונטי
					68 לא רלוונטי
דרישות מזעריות שנקבעו על ידי המפקח על הבנקים					
9.16%		9.13%		9.18%	69 יחס הון עצמי רובד 1 מזערי שנקבע על ידי המפקח על הבנקים
9.16%		9.13%		9.18%	70 יחס הון רובד 1 שנקבע על ידי המפקח על הבנקים
12.66%		12.63%		12.68%	71 יחס הון כולל מזערי שנקבע על ידי המפקח על הבנקים
סכומים שמתחת לסף ההפחתה (לפני שקלול סיכון)					
	-	-	-	-	72 השקעות בהון של תאגידים פיננסיים (למעט תאגידים בנקאיים וחברות הבנות שלהם), שאינן עולות על 10% מהון המניות הרגילות שהונפקו על ידי התאגיד הפיננסי והן מתחת לסף ההפחתה
	-	-	-	-	73 השקעות בהון עצמי רובד 1 של תאגידים פיננסיים (למעט תאגידים בנקאיים וחברות בנות שלהם), העולות על 10% מהון המניות הרגילות שהונפקו על ידי התאגיד הפיננסי, והן מתחת לסף ההפחתה

31/12/2016		30/09/2016		30/09/2017	
		במיליוני ₪			
		-	-	-	74 זכויות שירות למשכנתאות (בניכוי מסים נדחים לשלם)
8.1.1	229	-	225	243	75 מיסים נדחים לקבל שנוצרו מהפרשי עיתוי שהם מתחת לסף ההפחתה
		-		-	תקרה להכללת הפרשות רובד 2
4.1 14.2	288	-	293	319	76 הפרשה כשירה במסגרת רובד 2 בהתייחס לחשיפות תחת הגישה הסטנדרטית, לפני יישום התקרה
	239	-	240	260	77 התקרה להכללת הפרשה במסגרת רובד 2 תחת הגישה הסטנדרטית
		-		-	78 הפרשה כשירה להכללה במסגרת רובד 2 בהתייחס לחשיפות לפי גישת הדירוגים הפנימיים, לפני יישום התקרה
		-		-	79 התקרה להכללת הפרשה במסגרת רובד 2 לפי גישת הדירוגים הפנימיים
		-		-	מכשירי הון שאינם כשירים כהון פיקוחי הכפופים להוראות המעבר
		-	-	-	80 סכום התקרה הנוכחית למכשירים הנכללים בהון עצמי רובד 1 הכפופים להוראות המעבר (בהתאם להוראות המעבר בהוראה 299)
		-	-	-	81 סכום שנוכה מהון עצמי רובד 1 בשל התקרה
		-	-	-	82 סכום התקרה הנוכחית למכשירים הנכללים בהון עצמי רובד 1 נוסף הכפופים להוראות המעבר (בהתאם להוראות המעבר בהוראה 299)
		-	-	-	83 סכום שנוכה מהון עצמי רובד 1 נוסף בשל התקרה
	388	-	388	323	84 סכום התקרה הנוכחית למכשירים הנכללים בהון רובד 2 הכפופים להוראות המעבר (בהתאם להוראות המעבר בהוראה 299)
	88	-	119	74	85 סכום שנוכה מהון רובד 2 בשל התקרה

ג. הקשר בין המאזן לרכיבי הון פיקוחי

הפניות להרכב ההון הפיקוחי	מאזן פיקוחי מאוחד			
	31/12/2016	30/09/2016	30/09/2017	
במיליוני ₪				
נכסים				
1	3,422	2,603	3,506	מזומנים ופיקדונות בבנקים
2	6,002	6,134	5,213	ניירות ערך
2.1	-	-	-	מזה : השקעות בהון של תאגידים פיננסיים שאינן עולות על 10% מהון המניות של התאגיד הפיננסי
2.2	-	-	-	מזה : השקעות בהון של תאגידים פיננסיים העולות על 10% מהון המניות של התאגיד הפיננסי שאינן עולות על סף ההפחתה
2.3	6,002	6,134	5,213	מזה : ניירות ערך אחרים
3	22,349	22,280	24,236	אשראי לציבור
4	(348)	(355)	(354)	הפרשה להפסדי אשראי
4.1	(225)	(226)	(247)	מזה : הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי הנכללת בהון רובד 2
4.2	(123)	(129)	(107)	מזה : הפרשה להפסדי אשראי שלא נכללת בהון הפיקוחי
4.3	22,001	21,925	23,882	אשראי לציבור, נטו
5	9	9	6	השקעה בחברות כלולות
5.1	-	-	-	מזה : השקעות בהון של תאגידים פיננסיים שאינן עולות על 10% מהון המניות של התאגיד הפיננסי
5.2	7	7	4	מזה : השקעות בהון של תאגידים פיננסיים העולות על 10% מהון המניות של התאגיד הפיננסי שאינן עולות על סף ההפחתה
5.3	2	2	2	מזה : השקעות שאינן מניות בהון של תאגידים פיננסיים העולות על 10% מההון של התאגיד הפיננסי שנוכו מההון
6	358	356	353	בניינים וציוד
7	26	12	24	נכסים בגין מכשירים נגזרים
8	346	395	382	נכסים אחרים
8.1	272	303	303	מזה : נכסי מס נדחה
8.1.1	-	-	-	מזה : נכסי מס נדחה המיוחסים להפרשי עיתוי שנוכו מההון
8.1.2	-	-	-	מזה : נכסי מס נדחה למעט אלו המיוחסים להפרשי עיתוי
8.1.3	-	-	-	מזה : התחייבות מס נדחה בגין נכסים בלתי מוחשיים
8.1.4	272	303	303	מזה : נכסי מס נדחה אחרים
8.2	-	-	-	מזה : עודף יעודה על עתודה
8.3	74	92	79	מזה : נכסים אחרים נוספים
	32,164	31,434	33,366	סך הכל נכסים

הפניות להרכב ההון הפיקוחי	מאזן פיקוחי מאוחד		
	31/12/2016	30/09/2016	30/09/2017
במיליוני ₪			
התחייבויות והון			
9	27,199	26,400	28,334
פיקדונות הציבור			
10	259	263	163
פיקדונות מבנקים			
11	149	152	142
פיקדונות הממשלה			
12	926	921	919
אג"ח וכתבי התחייבות נדחים			
12.1	281	277	340
מזה : כתבי התחייבות נדחים שאינם מוכרים כהון פיקוחי			
12.2	388	388	323
מזה : כתבי התחייבות נדחים המוכרים כהון פיקוחי			
12.2.1	-	-	-
מזה : כשירים כרכיבי הון פיקוחי			
12.2.2	388	388	323
מזה : אינם כשירים כרכיבי הון פיקוחי וכפופים להוראות המעבר	47		
13	79	102	98
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים			
13.1	1	1	1
מזה : בגין סיכון האשראי העצמי	14		
14	1,308	1,409	1,302
התחייבויות אחרות			
14.1	-	-	-
מזה : התחייבות בגין מס נדחה המיוחסת לפנסיה			
14.2	14	14	13
מזה : הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי הנכללת בהון רובד 2	50		
14.3	1,294	1,395	1,289
מזה : התחייבות אחרות			
סך הכל התחייבויות	29,920	29,247	30,958
15	2,244	2,187	2,408
הון עצמי המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי			
15.1	2,244	2,187	2,408
מזה : הון עצמי בגין מניות רגילות			
15.1.1	51	51	51
מזה : הון מניות רגילות	1		
15.1.2	2,138	2,095	2,296
מזה : עודפים	2		
15.1.3	(97)	(111)	(91)
מזה : רווח כולל אחר מצטבר	3		
15.1.3.1	-	-	-
מזה : הפסדים נטו בגין גידורי תזרים מזומנים			
15.1.3.2	-	-	-
מזה : הפסדים נטו מהתאמות מתרגום דוחות כספיים			
15.1.4	152	152	152
מזה : קרנות הון (לרבות פרמיה על מניות)	3, 1		
15.2	-	-	-
מזה : הון מניות בכורה			
15.2.1	-	-	-
מזה : כשירים כרכיבי הון פיקוחי			
15.2.2	-	-	-
מזה : אינם כשירים כרכיבי הון פיקוחי וכפופים להוראות המעבר			
15.3	-	-	-
מזה : מכשירים הונניים אחרים			
15.3.1	-	-	-
מזה : כשירים כרכיבי הון פיקוחי			
15.3.2	-	-	-
מזה : אינם כשירים כרכיבי הון פיקוחי וכפופים להוראות המעבר			
16	-	-	-
זכויות שאינן מקנות שליטה			
16.1	-	-	-
מזה : זכויות שאינן מקנות שליטה שניתן לייחס להון עצמי רובד 1			
16.2	-	-	-
מזה : זכויות שאינן מקנות שליטה שניתן לייחס להון רובד 1 נוסף			

הפניות להרכב ההון הפיקוחי	מאזן פיקוחי מאוחד		
	31/12/2016	30/09/2016	30/09/2017
במיליוני ₪			
16.3	-	-	מזה : זכויות שאינן מקנות שליטה שניתן לייחס להון רובד 2
16.4	-	-	מזה : זכויות שאינן מקנות שליטה שלא ניתן לייחס להון הפיקוחי
	2,244	2,187	2,408
	32,164	31,434	33,366
	סך הכל הון עצמי		
	סך הכל התחייבויות והון עצמי		

ד. גילוי המבוסס על מקור שאינו נדבך 3 של באזל : שינויים בהון
להלן ריכוז תנועות ושינויים בהון פיקוחי למועד הדוח :

לתקופה של שנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016	לתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום 30/09/2016	לתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום 30/09/2017	
במיליוני ₪			
2,128	2,128	2,292	הון עצמי רובד 1 - יתרה לתחילת התקופה
(8)	7	(19)	התאמות להון והשפעת הוראות מעבר בגין זכויות עובדים
193	150	158	רווח נקי בתקופה
-	-	-	דיבידנד ששולם בתקופה
(52)	(66)	6	שינויים ברווח כולל אחר
31	21	(1)	שינויים בהתאמות הפיקוחיות בגין הון עצמי רובד 1
2,292	2,240	2,436	הון עצמי רובד 1 - יתרה לסוף התקופה
680	680	627	הון רובד 2 - יתרה לתחילת התקופה
-	-	-	הנפקת כתבי התחייבות נדחים או מכשירי הון אחרים מוכרים
(65)	(65)	(65)	פירעון כתבי התחייבות נדחים ו/או השפעת הוראות המעבר
12	13	21	שינוי בהפרשה הקבוצתית המוכרת בהון
627	628	583	הון רובד 2 - יתרה לסוף התקופה
2,919	2,868	3,019	הון כולל כשיר לסוף התקופה

2. הלימות ההון

לפרטים בדבר הערכת הלימות ההון ראה במסמך "גילוי לפי נדבך 3 של באזל ומידע נוסף על סיכונים", אשר פורסם כחלק מדוח שנתי 2016, ואשר עומד לעיון באתר הבנק.

א. נכסי סיכון ודרישת הון בגין סיכון אשראי

להלן נתונים לגבי נכסי סיכון אשראי, בהתאם לגישה הסטנדרטית, ודרישת הון במיליוני ₪ :

31/12/2016		30/09/2016		30/09/2017		במיליוני ₪
דרישת ההון	נכסי סיכון	דרישת ההון	נכסי סיכון	דרישת ההון	נכסי סיכון	יישות
14	113	14	109	16	122	ריבוניות
25	195	23	185	24	185	סקטור ציבורי
35	278	35	281	34	272	תאגידים בנקאיים
1,048	8,280	1,068	8,456	1,144	9,025	תאגידים
119	941	116	922	128	1,010	בביטחון נדל"ן מסחרי
345	2,725	343	2,715	389	3,068	קמעונאיות ליחידים
418	3,304	410	3,248	444	3,500	עסקים קטנים
283	2,230	265	2,089	303	2,389	הלוואות לדיוור
138	1,089	149	1,181	151	1,192	נכסים אחרים
2,425	19,155	2,423	19,186	2,633	20,763	סך הכל
1	9	1	9	1	9	סיכון CVA*
2,426	19,164	2,424	19,195	2,634	20,772	סך הכל סיכון אשראי

(Credit Valuation Adjustments Losses) CVA *

ב. נכסי סיכון ודרישת הון בגין סיכון שוק

להלן נתונים לגבי נכסי סיכון שוק, בהתאם לגישה הסטנדרטית, ודרישת הון במיליוני ₪ :

31/12/2016		30/09/2016		30/09/2017		במיליוני ₪
דרישת ההון	נכסי סיכון	דרישת ההון	נכסי סיכון	דרישת ההון	נכסי סיכון	סך הכל סיכון שוק
3	22	6	51	7	58	

ג. נכסי סיכון ודרישת הון בגין סיכון תפעולי

להלן נתונים לגבי נכסי סיכון תפעולי, בהתאם לגישה הסטנדרטית, ודרישת הון במיליוני ₪ :

31/12/2016		30/09/2016		30/09/2017		במיליוני ₪
דרישת ההון	נכסי סיכון	דרישת ההון	נכסי סיכון	דרישת ההון	נכסי סיכון	סך הכל סיכון תפעולי
244	1,930	240	1,897	256	2,021	

ד. סך הכל נכסי סיכון ודרישת הון

להלן נתונים לגבי החשיפה הכוללת של הבנק (כהגדרתה בהוראות בנק ישראל) במיליוני ₪ :

31/12/2016		30/09/2016		30/09/2017		הרכב חשיפה כוללת
דרישת ההון	נכסי סיכון	דרישת ההון	נכסי סיכון	דרישת ההון	נכסי סיכון	חשיפה לסיכון :
2,426	19,164	2,424	19,195	2,634	20,772	אשראי
3	22	6	51	7	58	שוק
244	1,930	240	1,897	256	2,021	תפעולי
2,673	21,116	2,670	21,143	2,897	22,851	סך נכסי סיכון

ה. הון עצמי רובד ראשון, הון רובד ראשון והון כולל

להלן נתונים לגבי אמצעי ההון של הבנק (כהגדרתם בהוראות בנק ישראל) במיליוני ₪ :

31/12/2016	30/09/2016	30/09/2017	
2,292	2,240	2,436	הון עצמי רובד ראשון
2,292	2,240	2,436	הון רובד ראשון
2,919	2,868	3,019	הון כולל

ו. יחס הון עצמי רובד ראשון, יחס הון רובד ראשון ויחס הון כולל

להלן נתונים לגבי יחס הלימות הון של הבנק ובחברות המאוחדות שלו :

31/12/2016	30/09/2016	30/09/2017	
%	%	%	
10.85	10.59	10.66	יחס הון עצמי רובד ראשון
13.82	13.56	13.21	יחס הון כולל

ז. יחס הון עצמי רובד ראשון מזערי ויחס הון כולל מזערי נדרשים*

31/12/2016	30/09/2016	30/09/2017	
%	%	%	
9.16	9.13	9.18	יחס הון עצמי רובד ראשון - מזערי
12.66	12.63	12.68	יחס הון כולל - מזערי

* יחסים מזעריים אלה כוללים דרישת הון נוספת לפי הוראת ניהול בנקאי תקין 329.

ח. גילוי המבוסס על מקור שאינו נדבך 3 של באזל: שינויים בנכסים משוקללים בסיכון

להלן ריכוז תנועות ושינויים של נכסים משוקללים בסיכון במיליוני ₪ :

לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30/09/2016	לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30/09/2017	
20,629	22,217	סך נכסי סיכון תחילת תקופה
1,873	1,997	מזה: נכסי סיכון תפעולי
41	58	מזה: נכסי סיכון שוק
18,715	20,160	מזה: נכסי סיכון אשראי CVA+
		שינוי ביתרת נכסי סיכון אשראי
359	582	ניצולים (אשראי מאזני)
-	14	אג"ח
(4)	1	נגזרים
341	(43)	מסגרות
(278)	26	ערבויות
63	31	נכסים אחרים
481	611	סה"כ
(1)	1	שינוי ב-CVA
19,195	20,772	יתרת סגירה נכסי סיכון אשראי CVA +
10	(2)	שינוי נכסי סיכון שוק
24	24	שינוי נכסי סיכון תפעולי
21,143	22,851	סה"כ נכסי סיכון

CVA* (Credit Valuation Adjustments Losses).

3. יחס המינוף

א. השוואה בין הנכסים במאזן לבין מדידת החשיפה לצורך יחס המינוף

להלן נתונים למדידת חשיפת יחס המינוף כנדרש בהוראת ניהול בנקאי תקין 218, במיליוני ₪ :

	31/12/2016	30/09/2016	30/09/2017	
1	32,164	31,434	33,366	סך הנכסים בהתאם לדוחות הכספיים המאוחדים
2	-	-	-	התאמות בגין השקעות ביישומים בתחום הבנקאות, הפיננסים, הביטוח, המסחר שאוחדו לצרכים חשבונאיים, אך אינם בתחולת האיחוד לצרכים פיקוחיים
3	-	-	-	התאמות בגין נכסי נאמנות שהוכרו במאזן בהתאם להוראות הדיווח לציבור, אך לא נכללו במדידת החשיפה של יחס המינוף
4	11	17	44	התאמות בגין מכשירים פיננסיים נגזרים
5	-	-	-	התאמות בגין עסקאות מימון ניירות ערך
6	2,457	2,491	2,378	התאמות בגין פריטים חוץ מאזניים (לאחר המרה לסכומים שווי ערך אשראי)
7	269	274	301	התאמות אחרות
8	34,901	34,216	36,089	סך הכל חשיפה לצורך יחס המינוף

ב. פירוט חשיפות רלוונטיות ליחס המינוף

במיליוני ₪	30/09/2017	30/09/2016	31/12/2016	
חשיפות מאזניות				
1	נכסים במאזן (למעט נגזרים ועסקאות מימון ניירות ערך , אך לרבות ביטחונות והפרשה קבוצתית)	33,639	31,694	32,405
2	סכומים בגין נכסים שנוכו לצורך קביעת הון רובד ראשון	(2)	(2)	(2)
3	סך חשיפות מאזניות (למעט בגין נגזרים ועסקאות מימון ניירות ערך)	33,637	31,692	32,403
חשיפות בגין נגזרים				
4	עלות השחלוף הקשורה לכל העסקאות בגין נגזרים (לדוגמא : לאחר הפחתה של בטחון משתנה במזומן כשיר)	31	12	23
5	סכומי תוספות בגין חשיפה פוטנציאלית עתידית הקשורה לכל העסקאות בגין נגזרים	43	21	22
6	גילום (up-gross) ביטחונות שניתנו בגין נגזרים, שנוכו מהנכסים המאזניים בהתאם להוראות הדיווח לציבור	-	-	-
7	ניכויים של נכסי חייבים בגין בטחון משתנה במזומן שניתן בעסקאות בנגזרים	-	-	(4)
8	רגל צד נגדי מרכזי פטורה של חשיפות מסחריות שסולקו על ידי הלקוח	-	-	-
9	סכום נקוב אפקטיבי מתואם של נגזרי אשראי שנכתבו	-	-	-
10	קיצוזים רעיוניים אפקטיביים מתואמים וניכויי תוספות בגין נגזרי אשראי שנכתבו	-	-	-
11	סך חשיפות בגין נגזרים	74	33	41
חשיפות בגין עסקאות מימון ניירות ערך				
12	נכסים ברוטו בגין עסקאות מימון ניירות ערך (ללא הכרה בקיצוזים), לאחר התאמות בגין עסקאות שמטופלות כמכירה חשבונאית	-	-	-
13	סכומים שקוזזו של מזומן לשלם ושל מזומן לקבל מנכסים ברוטו בגין עסקאות מימון ניירות ערך	-	-	-
14	חשיפת סיכון אשראי של צד נגדי מרכזי בגין נכסי מימון ניירות ערך	-	-	-
15	חשיפות בגין עסקאות כסוכן	-	-	-
16	סך חשיפות בגין עסקאות מימון ניירות ערך	-	-	-
חשיפות חוץ מאזניות אחרות				
17	חשיפה חוץ מאזנית בערך נקוב ברוטו	6,328	6,487	6,453
18	התאמות בגין המרה לסכומים שווי ערך אשראי	(3,950)	(3,996)	(3,996)
19	סך חשיפה חוץ מאזנית	2,378	2,491	2,457
הון וסך החשיפות				
20	הון רובד ראשון	2,436	2,240	2,292
21	סך החשיפות	36,089	34,216	34,901
יחס המינוף				
22	יחס המינוף בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 218	6.8%	6.5%	6.6%

חלק ג' - חשיפת סיכון והערכתו**4. גילוי איכותי כללי**

לפרטים בדבר **פרופיל סיכון** של הבנק וטבלת גורמי סיכון, ראה [פרק סקירת הסיכונים בדוח הדירקטוריון](#) [והתנהלה](#) בדוח הכספי אשר עומד לעיון באתר הבנק.

5. סיכון אשראי

סיכון אשראי הינו סיכון להיווצרות הפסדים כתוצאה מחוסר יכולת של לווה או צד נגדי לעמוד בהתחייבויותיו, בחלקן או במלואן. תפיסת ניהול סיכון אשראי בבנק מכוונת להבטיח איזון נאות בין גורמים עסקיים היוצרים באופן ישיר את החשיפה לסיכון אשראי ומנהלים אותה, לבין גורמים העוסקים בפיקוח, בקרה והערכת סיכונים בלתי תלויה ולבין גורמים העוסקים בביקורת. ניהול סיכון אשראי בבנק כולל גם את ניהול סיכון הריכוזיות וסיכון סביבה.

לפרטים בדבר סיכון אשראי, ראה במסמך "גילוי לפי נדבך 3 של באזל ומידע נוסף על סיכונים" אשר פורסם כחלק מדוח שנתי 2016, ואשר עומד לעיון באתר הבנק.

א. סך כל חשיפות סיכון אשראי

להלן מידע לגבי התפלגות סיכון האשראי **ברוטו** לפי סוגים עיקריים של חשיפת אשראי, במיליוני ₪:

31/12/2016		30/09/2016		30/09/2017	
יתרות ממוצעות	יתרות לסוף התקופה	יתרות ממוצעות	יתרות לסוף התקופה	יתרות ממוצעות	יתרות לסוף התקופה
מיליוני ₪					
25,503	25,372	25,536	24,454	26,125	27,246
4,664	5,976	4,337	6,108	5,717	5,196
44	45	44	33	63	74
6,188	6,463	6,119	6,501	6,338	6,339
1,146	1,120	1,153	1,196	1,179	1,243
37,545	38,976	37,189	38,292	39,422	40,098
סה"כ					

ב. חשיפות לפי אזור גיאוגרפי, במיליוני ₪:

מועד הפירעון של החשיפה המאזנית		חשיפה מאזנית מעבר לגבול							
מעל שנה	עד שנה	חשיפה חוץ מאזנית	חובות פגומים	סיכון אשראי בעייתי	סך הכל	לאחרים	לבנקים	לממשלות	סך כל החשיפה למדינות זרות:
ליום 30/09/2017									
190	212	5	-	-	402	83	149	170	ארה"ב
185	340	831	-	4	525	150	310	65	אחר
375	552	836	-	4	927	233	459	235	סה"כ
10	1	21	-	-	11	11	-	-	מזה LDC**
ליום 30/09/2016									
135	349	4	-	-	484	95	325	64	ארה"ב
167	209	*863	-	2	376	174	163	39	אחר
302	558	867	-	2	860	269	488	103	סה"כ
13	3	29	-	-	16	15	1	-	מזה LDC**
31/12/2016									
333	164	6	-	-	497	95	128	274	ארה"ב
170	225	881	-	1	395	166	189	40	אחר
503	389	887	-	1	892	261	317	314	סה"כ
13	2	27	-	-	15	15	-	-	מזה LDC**

* סווג מחדש
 ** Least Developed Country - LDC

ג. חשיפות לפי צד נגדי

מידע לגבי התפלגות חשיפות האשראי בחתך צד נגדי לאשראי, במיליוני ₪ :

ליום 30/09/2017						
סך הכל	אחרים	סיכון אשראי אחר	נגזרים	אגרות חוב	הלוואות	
7,349	-	-	-	5,027	2,322	ריבונות
407	-	49	-	34	324	סקטור ציבורי
775	-	17	13	55	690	תאגידים בנקאיים
12,598	-	3,942	47	80	8,529	תאגידים
1,029	-	-	-	-	1,029	בביטחון נדל"ן מסחרי
5,545	-	1,080	12	-	4,453	קמעונאיות ליחידים
6,901	-	1,066	-	-	5,835	עסקים קטנים
4,251	-	185	2	-	4,064	הלוואות לדיור
1,243	1,243	-	-	-	-	נכסים אחרים
40,098	1,243	6,339	74	5,196	27,246	סה"כ

ליום 30/09/2016						
7,150	-	1	-	5,797	1,352	ריבונות
491	-	34	5	206	246	סקטור ציבורי
940	-	22	10	84	824	תאגידים בנקאיים
12,250	-	4,404	12	21	7,813	תאגידים
938	-	-	-	-	938	בביטחון נדל"ן מסחרי
4,997	-	910	4	-	4,083	קמעונאיות ליחידים
6,492	-	962	-	-	5,530	עסקים קטנים
3,838	-	168	2	-	3,668	הלוואות לדיור
1,196	1,196	-	-	-	-	נכסים אחרים
38,292	1,196	6,501	33	6,108	24,454	סה"כ

ליום 31/12/2016						
8,047	-	1	-	5,667	2,379	ריבונות
537	-	66	5	206	260	סקטור ציבורי
771	-	21	21	83	646	תאגידים בנקאיים
11,973	-	4,175	13	20	7,765	תאגידים
953	-	-	-	-	953	בביטחון נדל"ן מסחרי
5,086	-	1,013	4	-	4,069	קמעונאיות ליחידים
6,599	-	1,002	-	-	5,597	עסקים קטנים
3,890	-	185	2	-	3,703	הלוואות לדיור
1,120	1,120	-	-	-	-	נכסים אחרים
38,976	1,120	6,463	45	5,976	25,372	סה"כ

ד. תיק האשראי לפי יתרת תקופה חוזית לפירעון

התפלגות תזרימי המזומנים העתידיים בגין חשיפת האשראי בחתך תקופה חוזית לפירעון, במיליוני ₪ :

עד שנה	מעל שנה ועד חמש שנים	מעל חמש שנים	ללא תקופת פירעון	סך הכל תזרימי מזומנים
ליום 30/09/2017				
15,302	9,448	5,562	249	30,561
1,271	3,408	689	-	5,368
56	7	8	3	74
4,197	827	14	1,301	6,339
555	12	-	676	1,243
21,381	13,702	6,273	2,229	43,585
סך כל חשיפת האשראי				
ליום 30/09/2016				
12,934	8,978	4,771	626	27,309
1,836	3,292	1,167	0	6,295
9	11	8	5	33
3,974	1,295	11	1,221	6,501
457	0	0	739	1,196
19,210	13,576	5,957	2,591	41,334
סך כל חשיפת האשראי				
ליום 31/12/2016				
14,017	9,123	5,026	302	28,468
1,127	4,397	684	-	6,208
26	6	8	5	45
3,949	1,262	11	1,241	6,463
470	12	-	638	1,120
19,589	14,800	5,729	2,186	42,304
סך כל חשיפת האשראי				

ה. תיק האשראי לפי סוג ענף עיקרי

סיכון האשראי הכולל לציבור לפי ענפי משק על בסיס מאוחד, במיליוני ₪ :

ליום 30/09/2017					
חובות לא פגומים		סך הכל	בעייתיים		לא בעייתיים
בפיגור של 30 ועד 89 יום	בפיגור של 90 יום ומעלה		אחר	פגומים	
פעילות בישראל:					
ציבור - מסחרי:					
13	3	2,140	24	27	2,089
בינוי ונדל"ן - בינוי					
2	-	1,917	1	30	1,886
- פעילות בנדל"ן					
-	-	485	-	3	482
שירותים פיננסיים					
45	12	10,937	120	156	10,661
אחר					
60	15	15,479	145	216	15,118
סך הכל מסחרי					
21	40	4,063	71	-	3,992
אנשים פרטיים - הלוואות לדיור					
48	16	4,330	34	20	4,276
- אחר					
129	71	23,872	250	236	23,386
סך הכל ציבור בישראל					
-	-	241	-	-	241
בנקים בישראל					
129	71	24,113	250	236	23,627
סך הכל פעילות בישראל					
פעילות בחו"ל:					
ציבור - מסחרי:					
-	-	14	-	-	14
בינוי ונדל"ן					
-	-	317	-	24	293
מסחרי אחר					
-	-	331	-	24	307
סך הכל מסחרי בחו"ל					
2	-	30	-	-	30
אנשים פרטיים - הלוואות לדיור					
-	-	3	-	-	3
- אחר					
2	-	364	-	24	340
סך הכל ציבור בחו"ל					
-	-	449	-	-	449
בנקים בחו"ל					
2	-	813	-	24	789
סך הכל פעילות בחו"ל					
131	71	24,236	250	260	23,726
סך הכל ציבור					
-	-	690	-	-	690
סך הכל בנקים					
131	71	24,926	250	260	24,416
סך הכל					

סיכון האשראי הכולל לציבור לפי ענפי משק על בסיס מאוחד, במיליוני ₪:

ליום 30/09/2016					
חובות לא פגומים		סך הכל	בעייתיים		לא בעייתיים
בפיגור של 30 ועד 89 יום	בפיגור של 90 יום ומעלה		אחר	פגומים	
פעילות בישראל:					
ציבור - מסחרי:					
8 ^[1]	2	1,852	17	24	1,811
4 ^[1]	-	2,038	-	68	1,970
-	-	340	-	6	334
42 ^[1]	10	10,096	135	157	9,804
54	12	14,326	152	255	13,919
20	24	3,676	59	-	3,617
38 ^[1]	14	3,944	32	20	3,892
112	50	21,946	243	275	21,428
-	-	336	-	-	336
112	50	22,282	243	275	21,764
פעילות בחו"ל:					
ציבור - מסחרי:					
-	-	16	-	-	16
-	-	280	-	30	250
-	-	296	-	30	266
-	-	35	1	-	34
-	-	3	-	-	3
-	-	334	1	30	303
-	-	488	-	-	488
-	-	822	1	30	791
112	50	22,280	244	305	21,731
-	-	824	-	-	824
112	50	23,104	244	305	22,555
סך הכל					

סוג מחדש.

[1] סווג מחדש.

ליום 31/12/2016						
חובות לא פגומים		סך הכל	בעייתיים		לא בעייתיים	
בפיגור של 30 ועד 89 יום	בפיגור של 90 יום ומעלה		אחר	פגומים		
פעילות בישראל:						
ציבור - מסחרי:						
10	3	1,853	21	28	1,804	בינוי ונדל"ן - בינוי
5	-	2,034	1	61	1,972	- פעילות בנדל"ן
-	-	276	-	3	273	שירותים פיננסיים
48	11	10,186	91	179	9,916	אחר
63	14	14,349	113	271	13,965	סך הכל מסחרי
16	34	3,713	62	-	3,651	אנשים פרטיים - הלוואות לדיור
39	15	3,931	33	19	3,879	- אחר
118	63	21,993	208	290	21,495	סך הכל ציבור בישראל
-	-	334	-	-	334	בנקים בישראל
118	63	22,327	208	290	21,829	סך הכל פעילות בישראל
פעילות בחו"ל:						
ציבור - מסחרי:						
-	-	16	-	-	16	בינוי ונדל"ן
-	-	306	16	32	258	מסחרי אחר
-	-	322	16	32	274	סך הכל מסחרי בחו"ל
1	-	31	1	-	30	אנשים פרטיים - הלוואות לדיור
-	-	3	-	-	3	- אחר
1	-	356	17	32	307	סך הכל ציבור בחו"ל
-	-	312	-	-	312	בנקים בחו"ל
1	-	668	17	32	619	סך הכל פעילות בחו"ל
119	63	22,349	225	322	21,802	סך הכל ציבור
-	-	646	-	-	646	סך הכל בנקים
119	63	22,995	225	322	22,448	סך הכל

1. תנועה ביתרת הפרשה להפסדי אשראי

סך הכל	בנקים וממשלות	אשראי לציבור			מסחרי	
		סך הכל	פרטי			
			אחר	לדיוור		
במיליוני ₪						
לתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2017						
376	-	376	59	17	300	יתרת הפרשה לתחילת התקופה
77	-	77	10	2	65	הוצאות בגין הפסדי אשראי
(149)	-	(149)	(42)	(1)	(106)	מחיקות חשבונאיות
76	-	76	36	-	40	גביית חובות שנמחקו בשנים קודמות
(73)	-	(73)	(6)	(1)	(66)	מחיקות חשבונאיות, נטו
380	-	380	63	18	299	יתרת הפרשה לסוף התקופה*
26	-	26	2	-	24	* מזה - בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים

סך הכל	בנקים וממשלות	אשראי לציבור			מסחרי	
		סך הכל	פרטי			
			אחר	לדיוור		
במיליוני ₪						
לתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2016						
367	1	366	55	16	295	יתרת הפרשה לתחילת התקופה
21	(1)	22	3	2	17	הכנסות בגין הפסדי אשראי
(92)	-	(92)	(41)	-	(51)	מחיקות חשבונאיות
89	-	89	42	-	47	גביית חובות שנמחקו בשנים קודמות
(3)	-	(3)	1	-	(4)	מחיקות חשבונאיות, נטו
385	-	385	59	18	308	יתרת הפרשה לסוף התקופה*
30	-	30	2	-	28	* מזה - בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים

סך הכל	בנקים וממשלות	אשראי לציבור			מסחרי	
		סך הכל	פרטי			
			אחר	לדיוור		
במיליוני ₪						
לתקופה של שנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016						
367	1	366	55	16	295	יתרת הפרשה לתחילת התקופה
36	(1)	37	10	1	26	הוצאות בגין הפסדי אשראי
(137)	-	(137)	(57)	-	(80)	מחיקות חשבונאיות
110	-	110	51	-	59	גביית חובות שנמחקו בשנים קודמות
(27)	-	(27)	(6)	-	(21)	מחיקות חשבונאיות, נטו
376	-	376	59	17	300	יתרת הפרשה לסוף התקופה*
28	-	28	2	-	26	* מזה - בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים

א. סכומי החשיפה לפני ואחרי הפחתת סיכון אשראי, בהתאם לגישה הסטנדרטית

1. לפני הפחתת סיכון אשראי *

ליום 30/09/2017												
מיליונים	0%	2%	4%	20%	35%	50%	75%	100%	150%	250%	1250%	סך הכל
ריבוניות	6,742	-	-	606	-	-	-	1	-	-	-	7,349
סקטור ציבורי	-	-	-	-	-	398	-	6	-	-	-	404
תאגידים בנקאיים	-	-	-	502	-	252	-	21	-	-	-	775
תאגידים	-	48	-	5	-	-	-	12,400	63	-	-	12,516
בביטחון נדל"ן מסחרי	-	-	-	-	-	-	-	1,020	3	-	-	1,023
קמעונאיות ליחידים	-	-	-	-	-	-	5,494	14	33	-	-	5,541
עסקים קטנים	-	-	-	-	-	-	6,794	14	67	-	-	6,875
הלוואות לדיוור	-	-	-	-	1,286	1,175	1,589	187	12	-	-	4,249
נכסים אחרים	494	-	-	-	-	-	-	451	3	295	-	1,243
סך הכל	7,236	48	-	1,113	1,286	1,825	13,877	14,114	181	295	-	39,975

* חשיפות האשראי מוצגות על בסיס "יתרות החוב נטו" של האשראי.

ליום 30/09/2016												
מיליונים	0%	2%	4%	20%	35%	50%	75%	100%	150%	250%	1250%	סך הכל
ריבוניות	6,604	-	-	545	-	-	-	1	-	-	-	7,150
סקטור ציבורי	-	-	-	-	-	473	-	17	-	-	-	490
תאגידים בנקאיים	-	-	-	728	-	185	-	27	-	-	-	940
תאגידים	-	-	-	-	-	-	-	12,074	111	-	-	12,185
בביטחון נדל"ן מסחרי	-	-	-	-	-	-	-	927	5	-	-	932
קמעונאיות ליחידים	-	-	-	-	-	-	4,928	8	30	-	-	4,966
עסקים קטנים	-	-	-	-	-	-	6,376	14	64	-	-	6,454
הלוואות לדיוור	-	-	-	-	1,483	775	1,446	124	9	-	-	3,837
נכסים אחרים	435	-	-	-	-	-	-	480	3	278	-	1,196
סך הכל	7,039	-	-	1,273	1,483	1,433	12,750	13,672	222	278	-	38,150

ליום 31/12/2016												
מיליונים	0%	2%	4%	20%	35%	50%	75%	100%	150%	250%	1250%	סך הכל
ריבונויות	7,481	-	-	565	-	-	-	1	-	-	-	8,047
סקטור ציבורי	-	-	-	-	-	519	-	17	-	-	-	536
תאגידים בנקאיים	-	-	-	473	-	274	-	24	-	-	-	771
תאגידים	-	-	-	-	-	-	-	11,814	97	-	-	11,911
בביטחון נדל"ן מסחרי	-	-	-	-	-	-	-	937	10	-	-	947
קמעונאיות ליחידים	-	-	-	-	-	-	5,019	10	32	-	-	5,061
עסקים קטנים	-	-	-	-	-	-	6,472	16	72	-	-	6,560
הלוואות לדיור	-	-	-	-	1,070	1,025	1,639	143	10	-	-	3,887
נכסים אחרים	425	-	-	-	-	-	-	430	3	262	-	1,120
סך הכל	7,906	-	-	1,038	1,070	1,818	13,130	13,392	224	262	-	38,840

2. לאחר הפחתת סיכון אשראי *

ליום 30/09/2017												
מיליונים	0%	2%	4%	20%	35%	50%	75%	100%	150%	250%	1250%	סך הכל
ריבנויות	6,767	-	-	606	-	-	-	1	-	-	-	7,374
סקטור ציבורי	-	-	-	-	-	398	-	5	-	-	-	403
תאגידים בנקאיים	-	-	-	525	-	311	-	13	-	-	-	849
תאגידים	-	48	-	1,450	-	-	-	10,138	61	-	-	11,697
בביטחון נדל"ן מסחרי	-	-	-	-	-	-	-	1,006	3	-	-	1,009
קמעונאיות ליחידים	-	-	-	-	-	-	4,886	13	32	-	-	4,931
עסקים קטנים	-	-	-	-	-	-	5,192	12	60	-	-	5,264
הלוואות לדיוור	-	-	-	-	1,286	1,175	1,589	187	12	-	-	4,249
נכסים אחרים	494	-	-	-	-	-	-	451	3	295	-	1,243
סך הכל	7,261	48	-	2,581	1,286	1,884	11,667	11,826	171	295	-	37,019

* חשיפות האשראי מוצגות על בסיס "יתרות החוב נטו" של האשראי.

ליום 30/09/2016												
מיליונים	0%	2%	4%	20%	35%	50%	75%	100%	150%	250%	1250%	סך הכל
ריבנויות	6,721	-	-	545	-	-	-	1	-	-	-	7,267
סקטור ציבורי	-	-	-	-	-	363	-	17	-	-	-	380
תאגידים בנקאיים	-	-	-	754	-	240	-	13	-	-	-	1,007
תאגידים	-	-	-	1,468	-	-	-	9,815	110	-	-	11,393
בביטחון נדל"ן מסחרי	-	-	-	-	-	-	-	915	5	-	-	920
קמעונאיות ליחידים	-	-	-	-	-	-	4,297	5	28	-	-	4,330
עסקים קטנים	-	-	-	-	-	-	4,771	10	57	-	-	4,838
הלוואות לדיוור	-	-	-	-	1,483	775	1,446	124	9	-	-	3,837
נכסים אחרים	435	-	-	-	-	-	-	480	3	278	-	1,196
סך הכל	7,156	-	-	2,767	1,483	1,378	10,514	11,380	212	278	-	35,168

ליום 31/12/2016												
מיליונים	0%	2%	4%	20%	35%	50%	75%	100%	150%	250%	1250%	סך הכל
ריבונויות	7,601	-	-	565	-	-	-	1	-	-	-	8,167
סקטור ציבורי	-	-	-	-	-	409	-	17	-	-	-	426
תאגידים בנקאיים	-	-	-	521	-	330	-	10	-	-	-	861
תאגידים	-	-	-	1,481	-	-	-	9,481	95	-	-	11,057
בביטחון נדל"ן מסחרי	-	-	-	-	-	-	-	927	10	-	-	937
קמעונאיות ליחידים	-	-	-	-	-	-	4,385	7	30	-	-	4,422
עסקים קטנים	-	-	-	-	-	-	4,869	13	62	-	-	4,944
הלוואות לדיור	-	-	-	-	1,070	1,025	1,638	143	10	-	-	3,886
נכסים אחרים	425	-	-	-	-	-	-	430	3	262	-	1,120
סך הכל	8,026	-	-	2,567	1,070	1,764	10,892	11,029	210	262	-	35,820

להלן פירוט חשיפות אשראי המכוסות על ידי ביטחון פיננסי כשיר וערבויות (במיליונים):

ליום 30/09/2017						
	כיסוי לחשיפת סיכון האשראי באמצעות				סיכון אשראי "רשום"	סיכון אשראי "נטו"
	חשיפה, נטו	סך הכל	ערבויות	ביטחון כשיר		
ריבונות	7,374	25	25	-	7,349	7,349
סקטור ציבורי	403	(1)	-	(1)	404	407
תאגידים בנקאיים	849	74	82	(8)	775	775
תאגידים	11,697	(819)	(81)	(738)	12,516	12,598
בביטחון נדל"ן מסחרי	1,009	(14)	-	(14)	1,023	1,029
קמעונאיות ליחידים	4,931	(610)	-	(610)	5,541	5,545
עסקים קטנים	5,264	(1,611)	(26)	(1,585)	6,875	6,901
הלוואות לדיוור	4,249	-	-	-	4,249	4,251
נכסים אחרים	1,243	-	-	-	1,243	1,243
סך הכל	37,019	(2,956)	0	(2,956)	39,975	40,098

ליום 30/09/2016						
	כיסוי לחשיפת סיכון האשראי באמצעות				סיכון אשראי "רשום"	סיכון אשראי "נטו"
	חשיפה, נטו	סך הכל	ערבויות	ביטחון כשיר		
ריבונות	7,267	117	117	-	7,150	7,150
סקטור ציבורי	380	(110)	(110)	-	490	491
תאגידים בנקאיים	1,007	67	81	(14)	940	940
תאגידים	11,393	(792)	(79)	(713)	12,185	12,250
בביטחון נדל"ן מסחרי	920	(12)	-	(12)	932	938
קמעונאיות ליחידים	4,330	(636)	-	(636)	4,966	4,997
עסקים קטנים	4,838	(1,616)	(9)	(1,607)	6,454	6,492
הלוואות לדיוור	3,837	-	-	-	3,837	3,838
נכסים אחרים	1,196	-	-	-	1,196	1,196
סך הכל	35,168	(2,982)	0	(2,982)	38,150	38,292

ליום 31/12/2016						
	כיסוי לחשיפת סיכון האשראי באמצעות				סיכון אשראי "רשום"	סיכון אשראי "נטו"
	חשיפה, נטו	סך הכל	ערבויות	ביטחון כשיר		
ריבונות	8,167	120	120	-	8,047	8,047
סקטור ציבורי	426	(110)	(110)	-	537	537
תאגידים בנקאיים	861	90	108	(18)	771	771
תאגידים	11,057	(854)	(107)	(747)	11,911	11,973
בביטחון נדל"ן מסחרי	937	(10)	-	(10)	947	953
קמעונאיות ליחידים	4,422	(639)	-	(639)	5,061	5,086
עסקים קטנים	4,944	(1,616)	(11)	(1,605)	6,560	6,599
הלוואות לדיוור	3,886	(1)	-	(1)	3,887	3,890
נכסים אחרים	1,120	-	-	-	1,120	1,120
סך הכל	35,820	(3,020)	-	(3,020)	38,840	38,976

6. חשיפות סיכון אשראי צד נגדי

סיכון אשראי צד נגדי הינו סיכון לכך שצד נגדי בעסקת חוזה פיננסי ייכנס לכשל לפני הסילוק הסופי של העסקה ולא יעמוד בתשלומים הנדרשים על פי תנאי העסקה. סיכון אשראי צד נגדי מהווה חלק מסיכון אשראי היות ומקור ההפסד הצפוי הינו כשל הצד הנגדי.

החשיפה לסיכון אשראי צד נגדי הינה השווי ההוגן החיובי של המכשיר הנגזר, בתוספת מרכיב החשיפה החוץ מאזנית הפוטנציאלית ובניכוי הסכמי קיזוז ברי אכיפה וביטחונות כשירי באזל. סכום זה משקף את ההפסד שעלול להיגרם לבנק, אם הצד הנגדי לא יעמוד בתנאי העסקה.

בניגוד לחשיפת הבנק לסיכון אשראי הנובעת ממתן הלוואה, בה המלווה נושא לבדו בסיכון להפסד, סיכון אשראי צד נגדי הנובע מביצוע עסקה במכשירים פיננסיים נגזרים, יוצר סיכון לשני הצדדים הן משום שערך השוק של העסקה יכול להיות חיובי או שלילי לכל אחד מהצדדים לעסקה והן משום שערך השוק אינו ודאי, ועשוי להשתנות בכל תקופת העסקה, בהתאם לתנודות במחירי השוק העומדים בבסיס העסקה.

לפרטים, ראה במסמך "גילוי לפי נדבך 3 של באזל ומידע נוסף על סיכונים", אשר פורסם כחלק מדוח שנתי 2016, ואשר עומד לעיון באתר הבנק.

א. נתונים לגבי השווי ההוגן וחשיפות אשראי הנובעות מעסקאות במכשירים פיננסיים נגזרים, במיליוני ₪:

31/12/2016	30/09/2016	30/09/2017	
4	5	1	חוזי ריבית
21	8	25	חוזי מט"ח
5	5	5	חוזים בגין מניות
-	-	-	חוזי סחורות ואחרים
30	18	31	סך הכל שווי הוגן ברוטו חיובי
27	32	62	חשיפת אשראי חוץ מאזנית פוטנציאלית
(12)	(17)	(19)	הטבות קיזוז
45	33	74	חשיפת אשראי לאחר הטבות קיזוז
(4)	-	-	ביטחון שמוחזק
41	33	74	חשיפת אשראי נטו בגין נגזרים

7. סיכון שוק

סיכון שוק הינו סיכון לפגיעה בהכנסות הבנק וברווחיותו בשל שינויים אפשריים בשווי ההון של הנכסים והתחייבויות (מאזני וחוז' מאזני) הנובעים משינויים במחירי השוק, כגון: שינוי בשיעור האינפלציה, שינוי בשיעורי הריבית, שינוי בשערי חליפין, שינויים בשוק ההון. סיכון שוק כולל את רכיבי הסיכון הבאים: סיכון בסיס, סיכון ריבית, סיכון מניות וסיכון אופציות.

לפרטים, ראה במסמך "גילוי לפי נדבך 3 של באזל ומידע נוסף על סיכונים", אשר פורסם כחלק מדוח שנתי 2016, ואשר עומד לעיון באתר הבנק.

להלן נתונים לגבי דרישת הון בגין סיכון שוק במיליוני ₪:

31/12/2016	30/09/2016	30/09/2017	
-	-	-	סיכון ריבית*
3	6	7	סיכון שער חליפין
-	-	-	סיכון מניות
-	-	-	סיכון אופציות
3	6	7	סך-הכל דרישות הון
22	51	58	סך הכל נכסי סיכון

*כולל סיכון ספציפי וסיכון כללי כהגדרתן בהוראת ניהול בנקאי תקין 208

מגבלות כמותיות

מגבלות כמותיות הוגדרו הן במסמך המדיניות ברמת הדירקטוריון והן ברמת ראש החטיבה הפיננסית. המגבלות שקבע הבנק ביחס לאומדי הסיכון הראשיים (כפי שהוגדרו ברמת הקבוצה) הן: חשיפת שווי כלכלי לשינוי של 100 נקודות בסיס לא תעלה על 7.5% מההון העצמי בתרחיש ירידת ריבית (החל מ-28.3.17, קודם לכן- 9%) ועל 2.5% מההון העצמי בתרחיש עליית ריבית. בנוסף, קיימות מגבלות על החשיפה המותרת בכל מגזר הצמדה בנפרד (לא צמוד, צמוד למדד המחירים לצרכן ומט"ח וצמוד מט"ח). חשיפת השווי החשבוני לתרחיש ביניים לא תעלה על 4% מהון העצמי של הבנק. בנוסף הוגדרו מגבלות ביחס לאומדי הסיכון הנוספים לרבות מגבלות על סיכון בסיס ההצמדה, תרחישי קיצון והערך בסיכון (VaR) ביחס לכלל הפעילות וכן הוגדרו מגבלות פעילות ביחס לתיק למסחר ולפעילויות ספציפיות בו.

מנגנונים המאפשרים תגובה מיידית להתפתחויות חריגות בשווקים

הדירקטוריון אישר תכניות סדורות לטיפול במשברים פיננסיים לרבות תכנית פיננסית לחיזוק יחס הלימות ההון בעת משבר ותכנית לטיפול במשבר נזילות. במסגרת זו הוגדר האופן לזיהוי המשברים ולטיפול בהם וכן הוגדר הפורום המוסמך לטפל במשברים והוגדרו הסמכויות והכלים לטיפול במשברים אלה. בנוסף, נוהלי הבנק מגדירים כי במקרים של התפתחויות חריגות בשווקים יתכנס מיידית פורום פיננסי מיוחד בראשות ראש החטיבה הפיננסית ויידון בהתפתחויות בשווקים ובדרכי הפעולה האפשריות. במהלך הרבעון הראשון של שנת 2017 הדירקטוריון אישר הקטנה של מספר מגבלות המשמשות לצורך ניהול חשיפות הריבית בגישה הכלכלית (לפירוט נוסף ראה פרק 10, סיכון ריבית בתיק הבנקאי להלן). בנוסף, במהלך הרבעון הראשון של שנת 2017, החליט הבנק לשנות את שיטת החישוב של ערך ה-VAR של הפוזיציה הבנקאית, מהשיטה הפרמטרית לשיטת הסימולציה ההיסטורית. השינוי התבצע במהלך הרבעון השני של שנת 2017. ההפסדים והרווחים שנבעו מ"עסקאות אחרות" במכשירים פיננסיים נגזרים שאינן מיועדות להגן על חשיפות בתיק הנכסים והתחייבויות (ALM): הרווחים בתיקים למסחר הכוללים מכשירים פיננסיים נגזרים במהלך הרבעון השלישי של שנת 2017 הסתכמו ב-0 מיליון ₪.

להלן ריכוז נתוני "החשיפה הכלכלית" וה"חשיפה החשבונאית" לסיכון בסיס במגזרי ההצמדה השונים:

1. חשיפה חשבונאית

31/12/2016	30/09/2016	30/09/2017	חשיפה חשבונאית
	מיליוני ש"ח		
1,135	1,018	1,310	לא צמוד
759	747	721	צמוד מדד
(7)	18	12	מט"ח וצמוד מט"ח
1,887	1,783	2,043	סה"כ

2. חשיפה כלכלית

31/12/2016	30/09/2016	30/09/2017	חשיפה כלכלית
	מיליוני ש"ח		
1,811	1,803	2,055	לא צמוד
174	37	89	צמוד מדד
13	37	34	מט"ח וצמוד מט"ח
1,998	1,877	2,178	סה"כ

להלן מידע על ערכי מקסימום, מינימום וממוצע של החשיפה הכלכלית במהלך הרבעון המדווח כשיעור מההון הפעיל הכלכלי:

מט"ח וצמוד מט"ח	צמוד מדד	לא צמוד	
0%	(10%)	94%	מינימום
3%	5%	109%	מקסימום
1%	(2%)	100%	ממוצע

החשיפה הכלכלית המוצגת בטבלאות שלעיל הינה בהתאם לרשימת התיקונים הכלכליים המאושרת נכון לכל אחד מהמועדים שבטבלה.

מגבלות הדירקטוריון מוטלות על חשיפה כלכלית לגבי סיכונים הבסיס הכרוכים בניהול תיק הנכסים הממומן ממקורות ההון הפעיל הכלכלי שלו, וקובעות כי: 40%- עד 100% מהון זה יושקעו בנכסים צמודי מדד, 10%- עד 25% יושקעו בנכסים במט"ח ובצמודי מט"ח, והיתרה הנגזרת תוחזק בשקלים לא צמודים.

ב. ניהול פוזיציות בתיק למסחר

הבנק מבחין בין חשיפות הנוצרות במהלך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק לבין החשיפה למסחר. לצורך חישוב [דרישות הון לסיכון שוק](#) בנדבך הראשון הוגדרו הפוזיציות אשר יכללו בתיק למסחר. פוזיציות אלו עונות על דרישות כללי באזל 2 וכוללות מכשירים פיננסיים המוחזקים עם כוונת מסחר וכן מכשירים שמטרתם לגדר רכיבים אחרים של התיק למסחר.

הבנק הגדיר כי התיק יכלול את המרכיבים הבאים:

תיקי אגרות חוב למסחר בשקלים ובמט"ח, פעילות במכשירים פיננסיים נגזרים לצורכי הפקת רווח בתיקים ספציפיים שאושרו מראש ע"י הדירקטוריון, עסקאות עתידיות במטבעות ובריבית, אופציות מטבע וכן פעילות לקוחות באופציות מעו"ף בבורסה לניירות ערך בתל אביב.

התיקים שהוגדרו כתיקים למסחר למטרות הון פיקוחי נתונים למגבלות לגבי היקף הפעילות ו/או ההפסד הפוטנציאלי המותר בהינתן שינוי בשיעורי הריבית וכן למגבלה על ערך ה- VaR המקסימאלי. בנוסף בתיק אופציות המטבע הפעילות מוגבלת באמצעות הטלת מגבלה על הפרמיה המקסימאלית לעסקה ועל ההפסד המצטבר במהלך שנה קלנדרית ובנוסף חל איסור על כתיבת אופציה (אלא אם מדובר בכתיבת אופציה זהה לאופציה שנקנתה). היקף הפעילות בתיק למסחר למטרות הון פיקוחי אינו מהותי.

היתרה הממוצעת בתיק אג"ח למסחר בשקלים ובמט"ח הסתכמה במהלך רבעון זה ב- 6 מיליון ₪. הבקרה על פעילות המסחר, לרבות בחינת העמידה במגבלות וחישוב הרווחיות, מבוצעת בתדירות יומית על ידי גורמי הבקרה של קו ההגנה הראשון.

ג. אירועים לאחר תאריך המאזן

לאחר תאריך המאזן ועד מועד פרסום דיווח זה, אין אירועים משמעותיים בסיכון שוק וניהולו.

ד.

מידע נוסף על החשיפה לסיכונים שוק ודרכי ניהולם לפי מודלים לניהול סיכונים ניהול סיכון שוק מתבצע באמצעות מספר מודלים ומדדי סיכון אשר בהם מובאים בחשבון גורמים נוספים על אלו המשמשים לצורך הגילוי בדוחות הכספיים. המודלים ומדדי הסיכון כפופים לתהליך מובנה של הגדרה במסגרת קטלוג המודלים ותיקוף המודל. התהליך מבוצע בהתאם למדיניות הבנק בנושא הטיפול במודלים.

להלן מידע בדבר מודלים מרכזיים ומדדים המשמשים בניהול סיכון השוק:

1. מדד רגישות שווי כלכלי לשינויים בריבית, ראה להלן [גילוי סיכון ריבית בתיק הבנקאי](#).

2. מדד רגישות שווי חשבונאי לשינויים בגורמי השוק בתרחישי ביניים.

המדד מציג את הקיטון בהון פיקוחי (ההון לצורך חישוב יחס ההון לרכיבי סיכון), לפני השפעת המס, בתרחיש הכולל השפעה של מגוון שינויים בגורמי השוק על חשיפות הבנק, אשר הוגדרו, על פי תיאבון הסיכון, כאירוע שסבירות התממשותו היא אחת ל-3 עד 7 שנים. זאת, לעומת **תרחיש קיצון** שסבירותו הינה אחת ל-25 שנים.

מדד זה כולל את כלל גורמי הסיכון המשפיעים על השווי החשבונאי ובהם: סיכונים הריבית, סיכון מרווח אשראי על נכסים שונים בתיקי ההשקעות, סיכון מניות וכן סיכונים נוספים הנובעים מפעילות בשווקי האג"ח ומכשירים פיננסיים נגזרים. אופן המדידה – התרחיש מחושב בתדירות שבועית. מגבלת הדירקטוריון שנקבעה למדד זה הינה בשיעור 4% מההון העצמי (כ- 96 מיליון ₪).

3. הערך הנתון בסיכון VaR (Value At Risk)

מודל ה-VaR אומד את ההפסד המקסימאלי שעלול להיגרם בשל התממשות סיכונים השוק בתקופת זמן נתונה וברמת ביטחון סטטיסטית מוגדרת. תוצאות המודל מאפשרות להעריך את חשיפת הבנק הכוללת לסיכונים שוק ולבחון את ההתפתחות של סיכונים השוק על פני הזמן.

קיימות 3 שיטות לחישוב VaR:

- שיטת הסימולציה ההיסטורית - אומדת את תנודתיות גורמי הסיכון על סמך התנהגותם בעבר. בשיטה זו לא מניחים הנחות לגבי התפלגויות גורמי הסיכון השונים או לגבי המתאמים ביניהם.
- שיטה פרמטרית - עושה שימוש במטריצת השונויות והקורלציות בין גורמי הסיכון השונים, הנגזרת מנתונים היסטוריים לגבי גורמי הסיכון. בשיטה זו אנו מניחים כי לגורמי הסיכון התפלגות נורמאלית.

- שיטת Monte Carlo – שיטה לא-פרמטרית המאפשרת חישוב VaR מדויק גם עבור מכשירים לא ליניאריים כגון אופציות. השיטה מבוססת על בניית התפלגות משותפת לגורמי הסיכון על בסיס נתוני עבר ודגימה אקראית של מספר רב של תצפיות מאותה התפלגות.
- ה-VaR על כלל הפעילות (התיק הבנקאי והתיק למסחר) מחושב בתדירות חודשית בשיטת הסימולציה ההיסטורית (קודם לכן בשיטה הפרמטרית), ברמת ביטחון של 99% ולאופק זמן של 10 ימים.
- ה-VaR על התיקים למסחר מחושב בתדירות יומית בשיטה הפרמטרית ובשיטת Monte Carlo, ברמת ביטחון של 99% ולאופק זמן של יום.
- כדי לבדוק את טיב המודל ותקפותו, מתבצעת בחישוב על כלל התיק בדיקה שבועית של ההפסד בפועל. חריגה תתקבל כאשר ההפסד בפועל גבוה מהערך הנתון בסיכון. תיאורטית, נצפה שמספר החריגות לא יעלה על 1% מהתצפיות עבורן חושב VaR.

מגבלות המודל לצורך חישוב ה-VaR (נכון למועד הדיווח):

- מודל ה-VaR הוא מודל סטטיסטי ומידת דיוק מותנית באיכות ההנחות שבבסיסו.
- החישוב על פי שיטת הסימולציה ההיסטורית מניח שהתנהגותם ההיסטורית של גורמי הסיכון צפויה לחזור על עצמה. לפיכך, שינוי פתאומי במאפייניהם של גורמי הסיכון אינו ניתן לחיזוי.
- אומדן ה-VaR אינו מתייחס לגודלם של ההפסדים שעלולים להיגרם במצבי קיצון, בהסתברות נמוכה מ-1% (בהתאם לרמת המובהקות של 99% שנבחרה) כאשר מתערערות ההנחות הסטטיסטיות שבבסיס המודל. לפיכך אין להתייחס לתוצאותיו כאל חסם ממשי להפסד אשר עלול להיגרם לבנק בתרחישים קיצוניים. המענה יכול להינתן ע"י בחינת ההפסד הפוטנציאלי בתרחישי קיצון.
- אופק הזמן שנקבע (10 ימים) מניח למעשה שהפוזיציה נותרת סטטית במשך תקופה זו, ומאידך שניתן לגדר אותה או לממשה בתוך 10 ימים. הנחה זו מתעלמת מחוסר הנוזלות שעלול להיווצר בעיתות משבר וכן לא משקפת את הסיכון במהלך 10 ימים.
- הדירקטוריון קבע **מגבלה** לפיה ערך ה-VaR על כלל הפעילות (התיק הבנקאי והתיק למסחר) בשיטת סימולציה היסטורית, לאופק של 10 ימים וברמת מובהקות של 99% לא יעלה על 4.0% מההון העצמי המהווים ליום הדיווח כ-96 מיליון ₪. במהלך הרבעון המדווח לא נרשמה חריגה ממגבלה זו.

במיליוני ₪	ליום 30.09.17	חשיפה מקסימאלית במהלך הרבעון השלישי של 2017	ליום 30.09.16	חשיפה מקסימאלית במהלך הרבעון השלישי של 2016
חשיפה בפועל	12.5	14.0	18.0	19.7

בטבלה שלעיל נתוני ה-VaR מוצגים בשיטת הסימולציה ההיסטורית החל מחודש אפריל 2017, קודם לכן - בשיטה הפרמטרית.

אומדן סיכון זה משמש כאחד מאומדי הסיכון המתארים את חשיפת המאזן לסיכונים השוק וההתייחסות הניהולית אליו הינה משנית. לעומתו, מודגשת יותר חשיבותם של ניתוחי הרגישות ותרחישי הקיצון במסגרת הניהול השוטף של סיכונים השוק.

במטרה לבחון את תקפות המודל, מבוצע תהליך בחינה בדיעבד (Back Testing). ה-VaR של פעילות המסחר: ה-VaR על התיקים שהוגדרו למסחר מחושב בתדירות יומית בשיטה הפרמטרית, ברמת ביטחון של 99% ולאופק זמן של יום אחד. הדירקטוריון קבע מגבלות ספציפיות על ערך ה-VaR בכל אחד מהתיקים. במהלך הרבעון המדווח לא נרשמו חריגות ממגבלות אלה.

4. ניתוח הפסדים במבחני קיצון (Stress Tests)

מבחני קיצון מתריעים בפני ההנהלה על תוצאות חמורות בלתי צפויות הקשורות למגוון סיכונים, ומהווים כלי חשוב בתהליך ניהול סיכונים השוק, המסייע לזיהוי סיכונים מהותיים, שאינם מקבלים ביטוי מלא במדדי סיכון אחרים. כחלק מתהליך ניהול הסיכון מוערכת חשיפת הבנק לאירועים שסבירותם נמוכה באמצעות תרחישי הקיצון. בכך הם משמשים אומד משלים למדדי הסיכון האחרים, המתאימים לתרחישים מתונים יותר.

תרחישי הקיצון מבוססים על סיפורי מעשה המשמשים את הבנק למדידת החשיפה בגישות שונות – גישה כלכלית וגישה חשבונאית. גישות אלה מיושמות לצורך הניהול השוטף, לצורך הערכת נאותות הלימות ההון - ICAAP ולצורך חישוב התרחיש האחד השנתי שקבע המפקח על הבנקים לכלל המערכת הבנקאית.

- גישה כלכלית - גישה המשקפת את השפעת השינויים בגורמי השוק על הערך הנוכחי של כלל הנכסים וההתחייבויות, המשקף את השווי הכלכלי;
- גישה חשבונאית - בגישה זו נבחנות ההשפעה המיידית (לטווח של עד חודש) וההשפעה ארוכת טווח (לטווח של שנה) על ההון המשמש לצורך חישוב יחס הון רובד ראשון, כתוצאה משינויים בגורמי סיכון השוק. השפעות אלו מחושבות על כלל הפוזיציות המשפיעות על יחס ההון ובכללן הפוזיציות החוץ מאזניות והתיקים למסחר. בנוסף, לצורך חישוב ההשפעה ארוכת הטווח נכללים גם השינויים בגין תרחיש קיצון על הכנסות הריבית.

חשיפת הבנק לסיכון שוק נבחנת הן בראיה כלכלית והן בראיה חשבונאית במגוון תרחישי קיצון, הכוללים שינויים בעקומי הריבית (מקביליים ולא מקביליים), שינויים בשערי החליפין העיקריים ובמדד המחירים לצרכן ושינויים במרווחים של ההשקעות באגרות החוב הקונצרניות לעומת אגרות חוב ממשלתיות. להלן תרחישי הקיצון העיקריים המופעלים:

- תרחיש החרפה במצב הביטחוני בארץ;
- תרחיש משבר פיננסי בארה"ב;
- תרחיש עליית מחירים עולמית;
- תרחיש עליית תשואות בשוק המקומי ובארה"ב.

בנוסף, מופעלים מספר תרחישים נוספים וכן תרחישים טכניים, כנדרש בהוראת ניהול בנקאי תקין 333. המגבלות שקבע הדירקטוריון מתייחסות הן לשחיקת השווי הכלכלי בתרחישי קיצון והן להשפעה על יחסי הלימות ההון, בטווח קצר ובטווח ארוך.

תרחישי הקיצון המנוהלים נקבעים בפורום תרחישי קיצון של הקבוצה בהינתן שיקולי Impact / Probability. תרחישים אלה מיושמים בבנק ובנוסף נבחן הצורך להוסיף תרחישי קיצון במידה והם עשויים לשקף טוב יותר את אזורי הפגיעות של הבנק.

המגבלה של מבחני קיצון בגישה הכלכלית הינה בשיעור 12.5% מההון העצמי, כ- 302 מיליון ₪. המגבלה של מבחני הקיצון בגישה החשבונאית לטווח מיידי ולטווח של שנה הינה בשיעור 15% מההון העצמי, כ- 362 מיליון ₪.

8. סיכון תפעולי

סיכון תפעולי הינו סיכון להפסד כתוצאה מאי נאותות או מכשל של תהליכים פנימיים, אנשים, מערכות או כתוצאה מאירועים חיצוניים. סיכון זה שלוב בכל המוצרים, הפעילויות, התהליכים והמערכות בבנק. קיימים מצבים בהם כשל שמקורו בסיכון תפעולי ישפיע בצורה ישירה או עקיפה על סיכונים אחרים כגון: אשראי, שוק, נזילות, מוניטין ועוד. הבנק פועל בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין רלוונטיות לתחום זה.

סיכון תפעולי מכיל תחומי סיכון משמעותיים, בהם ניתן למנות סיכון המשכיות עסקית, סיכון משפטי, סיכון מעילות והונאות, סיכון ציות, סיכון טכנולוגיות המידע וסייבר, סיכון דיווח כספי ועוד. הבנק מנהל סיכונים טכנולוגיות המידע וסייבר, ציות ומשפטי כקטגוריות סיכון עצמאיות. סיכון דיווח כספי מנוהל בעיקר באמצעות תהליכי SOX באחריות חשבות הבנק.

לפרטים בדבר סיכון תפעולי ובכלל זה אודות סיכונים טכנולוגיים המידע, סייבר, מעילות והונאות ואודות המשכיות עסקית, ראה במסמך "גילוי לפי נדבך 3 של באזל ומידע נוסף על סיכונים", אשר פורסם כחלק מדוח שנתי 2016, ואשר עומד לעיון באתר הבנק. ראה גם [נכסי סיכון ודרישת הון בגין סיכון תפעולי](#).

9. גילוי לגבי פוזיציות במניות בתיק הבנקאי

סיכון מניות הינו סיכון להפסד עקב ירידה במחירי שוק של מניות הכלולות בתיק ניירות הערך של הבנק. חישוב נכסי סיכון והקצאת הון בגין חשיפה לסיכון זה, נערך בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין 208. סיכון זה כלול במסגרת ניהול סיכון שוק. לפרטים בדבר פוזיציות במניות בתיק הבנקאי, ראה במסמך "גילוי לפי נדבך 3 של באזל ומידע נוסף על סיכונים", אשר פורסם כחלק מדוח שנתי 2016, ואשר עומד לעיון באתר הבנק.

א. יתרה מאזנית של השקעות והשווי ההוגן שלהן

להלן נתונים לגבי עלות המניות בתיק הבנקאי והשווי ההוגן שלהן:

31/12/2016	30/09/2016 מיליוני ש"ח	30/09/2017	
18	18	15	עלות
2	2	2	התאמה לשווי הוגן
20	20	17	שווי הוגן

ב. סוגי השקעות ואופיין

31/12/2016	30/09/2016 מיליוני ש"ח	30/09/2017	
20	20	17	השקעות לא סחירות
-	-	-	השקעות סחירות
20	20	17	סך הכל

ג. דרישת הון

31/12/2016	30/09/2016 מיליוני ש"ח	30/09/2017	מניות שסווגו לתיק הזמין למכירה:
1	1	1	- קרנות הון סיכון
1	1	1	- חברה ריאלית
2	2	1	- תאגיד פיננסי
4	4	3	סך הכל דרישת הון

10. סיכון ריבית בתיק הבנקאי

סיכון ריבית הינו סיכון לרווחים או להון הנובעים משינויים בשיעורי הריבית. שינויים אלה משפיעים גם על שווי נכסי הבנק מכיוון שהערך הנוכחי של תזרימי מזומנים עתידיים משתנה כאשר חל שינוי בשיעורי הריבית. לפרטים נוספים סיכון ריבית בתיק הבנקאי, ראה במסמך "גילוי לפי נדבך 3 של באזל ומידע נוסף על סיכונים", אשר פורסם כחלק מדוח שנתי 2016, ואשר עומד לעיון באתר הבנק.

מדד רגישות השווי הכלכלי לשינויים בריבית

בחינת רגישות כלל מאזן הבנק לשינויים בריבית באמצעות היוון תזרימי המזומנים תוך שימוש במחירי ההעברה. תזרימי המזומנים הנובעים מנכסי הבנק והתחייבויותיו הותאמו באופן המביא לידי ביטוי את ההנחות ההתנהגותיות ביחס לחלק מסעיפי המאזן בהם היתרה המאזנית אינה מייצגת נכונה את הסיכון. המגבלה המרכזית של המודל נובעת מכך שהוא מציג תרחיש מקבילי בלבד של השינוי בריבית הבסיסית ואינו כולל גורמי סיכון ריבית נוספים, כגון סיכון בסיס הריבית.

המגבלות שקבע הדירקטוריון לגבי החשיפה לסיכונים ריבית במגזרי ההצמדה השונים מבוטאות, בהתאם לכללים מקובלים, במונחי הפגיעה המקסימאלית בערך הנוכחי של שווי נכסי הבנק נטו כתוצאה מתזוזה מקביל של 100 נקודות בסיס בעקום התשואה בכל אחד מהמגזרים. בתאריך 28.3.17 אישר הדירקטוריון שינוי של המגבלות. להלן המגבלות החדשות (במונחי הון עצמי):

עליית ריבית	ירידת ריבית	
2.0%	3.0%	שקל לא צמוד
3.5%	5.5%	שקל צמוד למדד המחירים לצרכן
1.5%	1.5%	מט"ח וצמוד מט"ח
2.5%	7.5%	כל מגזרי ההצמדה

למידע בדבר המגבלות לפני השינוי ראה מסמך סיכונים ליום 31 בדצמבר 2016.

א. השפעת שינויים היפותטיים של 100 נקודות בסיס בשיעורי הריבית על השווי הכלכלי (במיליוני ₪):

30/09/2017				
עליה של 100 נקודות בסיס בשיעורי הריבית	ירידה של 100 נקודות בסיס בשיעורי הריבית	חשיפה מקסימאלית במהלך הרבעון להפסד כלכלי		
לא צמוד	8	(2)	(28)	ירידה
צמוד מדד	58	(68)	(68)	ירידה
מט"ח וצמוד מט"ח	(12)	8	(21)	עליה
סך הכל	54	(62)	(79)	ירידה
30/09/2016				
עליה של 100 נקודות בסיס בשיעורי הריבית	ירידה של 100 נקודות בסיס בשיעורי הריבית	חשיפה מקסימאלית במהלך הרבעון להפסד כלכלי		
לא צמוד	11	(6)	(39)	ירידה
צמוד מדד	57	(66)	(63)	ירידה
מט"ח וצמוד מט"ח	(2)	(5)	(8)	ירידה
סך הכל	66	(77)	(108)	ירידה

31/12/2016				
	חשיפה מקסימאלית במהלך הרבעון להפסד כלכלי	ירידה של 100 נקודות בסיס בשיעורי הריבית	עליה של 100 נקודות בסיס בשיעורי הריבית	
לא צמוד	(44)	(10)	12	ירידה
צמוד מדד	(97)	(55)	46	ירידה
מט"ח וצמוד מט"ח	(12)	7	(11)	עליה
סך הכל	(112)	(58)	47	ירידה

11. גילוי המבוסס על מקור שאינו נדבך 3 של באזל: סיכונים אחרים

לפרטים בדבר [פרופיל סיכון](#) של הבנק ולפרטים בדבר טבלת גורמי סיכון, ראה [פרק סקירת הסיכונים בדוח הדירקטוריון וההנהלה](#) בדוח הכספי אשר עומד לעיון באתר הבנק.

לפרטים בדבר סיכונים אחרים, ראה במסמך "גילוי לפי נדבך 3 של באזל ומידע נוסף על סיכונים", אשר פורסם כחלק מדוח שנתי 2016, ואשר עומד לעיון באתר הבנק ובכלל זה סיכוני ציות ואיסור הלבנת הון ומימון טרור, סיכון טכנולוגיות המידע וסייבר, סיכון משפטי, סיכון מוניטין, סיכון אסטרטגיה.

חלק ד' - יחס כיסוי הנזילות

סיכון נזילות הינו סיכון לרווחי הבנק וליציבותו הנובע מאי יכולתו לספק את צרכי נזילותו. נזילות מוגדרת כיכולת הבנק לממן גידול בנכסים ולעמוד בפירעון התחייבויות במועד פירעון מבלי להיקלע להפסדים חריגים.

מיליוני ₪		לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30/09/2017		לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30/09/2016		לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 31/12/2016	
סך ערך לא משוקלל (ממוצע)	סך ערך משוקלל (ממוצע)	סך ערך לא משוקלל (ממוצע)	סך ערך משוקלל (ממוצע)	סך ערך לא משוקלל (ממוצע)	סך ערך משוקלל (ממוצע)	סך ערך לא משוקלל (ממוצע)	סך ערך משוקלל (ממוצע)
סך הכל נכסים באיכות גבוהה							
סך הכל נכסים באיכות גבוהה (HQLA)		7,249		6,665		7,182	
תזרימי מזומנים יוצאים							
פיקדונות קמעונאיים מיחידים ומעסקים קטנים, מזה:		16,946		16,235		16,214	
945		975		946		945	
פיקדונות יציבים		5,184		4,872		4,820	
241		259		244		241	
פיקדונות פחות יציבים		4,703		4,616		4,626	
501		504		500		501	
פיקדונות לתקופה העולה על 30 ימים		7,059		6,747		6,768	
203		212		202		203	
מימון סיטונאי בלתי מובטח, מזה:		7,742		7,819		7,728	
5,200		5,039		5,567		5,200	
פיקדונות לצרכים תפעוליים (כל הצדדים הנגדיים) ופיקדונות ברשתות של תאגידים בנקאיים קואופרטיבים		-		-		-	
-		-		-		-	
פיקדונות שאינם לצרכים תפעוליים (כל הצדדים הנגדיים)		7,739		7,816		7,728	
5,200		5,036		5,564		5,200	
חובות לא מובטחים		3		3		3	
-		3		3		-	
מימון סיטונאי מובטח		-		-		-	
-		-		-		-	
דרישות נזילות נוספות, מזה:		3,672		3,724		3,669	
914		869		971		914	
תזרימים יוצאים בגין חשיפה לנגזרים ודרישות ביטחון אחרות		187		321		238	
238		187		321		238	
תזרימים יוצאים בגין אובדן מימון מוצרי חוב		-		-		-	
-		-		-		-	
קווי אשראי ונזילות		3,485		3,403		3,431	
676		682		650		676	
מחויבויות מימון חוזיות אחרות		-		-		-	
-		-		-		-	

מיליוני ₪	לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30/09/2017	לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30/09/2016	לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 31/12/2016		
מחויבויות מימון מותנות אחרות	2,502	2,354	2,474	75	
סך הכל תזרימי מזומנים יוצאים	6,959	7,558	7,134		
תזרים מזומנים נכנסים					
הלוואות מובטחות (למשל עסקאות מכר חוזר)	-	-	-	-	
תזרימים נכנסים מחשיפות הנפרעות כסדרן	2,670	2,840	2,768	1,897	
תזרימי מזומנים נכנסים אחרים	219	339	205	179	
סך הכל תזרימי מזומנים נכנסים	2,889	3,179	2,973	2,076	
סך ערך מתואם	7,249	6,665	7,182	7,182	סך ערך מתואם
סך הכל נכסים נזילים באיכות גבוהה (HQLA)	4,945	5,312	5,058	5,058	סך הכל תזרימי מזומנים יוצאים נטו
יחס כיסוי נזילות (%)	146.7	125.5	142.1	142.1	יחס כיסוי נזילות (%)

* ערכים לא משוקללים יחושבו כיתרות בלתי מסולקות העומדות לפירעון או ניתנות לפירעון על ידי המחזיק תוך 30 ימים (לגבי תזרימים נכנסים ויוצאים).

** ערכים משוקללים יחושבו לאחר הפעלת מקדמי ביטחון מתאימים או שיעורי תזרים נכנס ויוצא (לגבי תזרימים נכנסים ויוצאים).

*** ערכים מתואמים יחושבו לאחר הפעלת (1) מקדמי ביטחון ושיעורי תזרים נכנס ויוצא ו- (2) כל המגבלות הרלוונטיות (כלומר מגבלה על נכסים נזילים באיכות גבוהה ברמה 2 וברמה 2 ומגבלה על תזרימים נכנסים).

א. מספר התצפיות ששימשו בחישוב יחס כיסוי הנזילות הממוצע המידע מוצג במונחים של ממוצעים פשוטים של 74 תצפיות יומיות במשך הרבעון המדווח.

ב. ניתוח תוצאות יחס כיסוי הנזילות

1. הגורמים העיקריים המשפיעים על יחס כיסוי הנזילות הינם

- היקף הנכסים באיכות גבוהה (HQLA) מושפע בעיקר מהיקף הפיקדונות שהבנק מגייס לעומת היקף האשראי הניתן. במהלך הרבעון המדווח גדלו יתרות האשראי לציבור ב-646 מיליון ₪ לעומת גידול בסך 536 מיליון ₪ בפיקדונות הציבור.
- היקף ותמהיל פיקדונות הציבור בדגש על התקופה הנותרת עד לאופציית המשיכה הראשונה של הפיקדון ועל סוג הלקוח (קמעונאי, עסק קטן, תאגיד שהינו גוף פיננסי, תאגיד שאינו גוף פיננסי וכו').
- היקף ההתחייבויות למתן אשראי לצדדים נגדיים השונים והיקף מחויבויות המימון המותנות של הבנק.
- היקף תזרימי המזומנים מחשיפות הנפרעות כסדרן בטווח של חודש.
- החלטות השקעה של הבנק באגרות חוב, דהיינו האם להשקיע בנכסים נזילים באיכות גבוהה או באגרות חוב פחות נזילות. כמו כן, החלטה על מימוש אגרות חוב פחות נזילות מגדילה את יחס כיסוי הנזילות.

2. שינויים תוך תקופתיים ושינויים לאורך זמן

נתונים לגבי יחס כיסוי הנזילות במיליוני ₪ ליום:	30/09/2017	30/09/2016	31/12/2016
סך הכל נכסים באיכות גבוהה	6,904	6,786	7,603
תזרימי מזומנים יוצאים	7,249	7,381	7,509
תזרימי מזומנים נכנסים	2,324	2,073	2,221
תזרימי מזומנים יוצאים, נטו	4,925	5,308	5,288
יחס כיסוי הנזילות	140%	128%	144%

יחס כיסוי הנזילות ביום 30.09.17 עומד על 140% בדומה לשיעורו ביום 30.06.17.

3. הרכב הנכסים הנזילים באיכות גבוהה

רוב הנכסים הנזילים באיכות גבוהה (HQLA) בבנק הינם נכסי רמה 1 אשר נחשבים לנכסים הנזילים ביותר ולפיכך אינם כפופים למקדם ביטחון תחת יחס כיסוי הנזילות (מקדם 100%). נכסי רמה 1 היוו בממוצע במהלך הרבעון המדווח 96.5% מתוך סך הנכסים באיכות גבוהה. להלן הרכב הנכסים באיכות גבוהה (HQLA) (במיליוני ₪ בערכים משוקללים):

31/12/2016		30/09/2016		30/09/2017		
ממוצע	ליום	ממוצע	ליום	ממוצע	ליום	
6,960	7,348	6,456	6,623	6,993	6,590	סה"כ נכסי רמה 1
221	254	208	162	256	314	נכסי רמה 2 א'
1	1	1	1	0	0	נכסי רמה 2 ב'
7,182	7,603	6,665	6,786	7,249	6,904	סך הכל נכסים באיכות גבוהה (HQLA)

- צרכי הנזילות הפוטנציאליים (תזרימי מזומנים יוצאים) עפ"י חישוב יחס כיסוי הנזילות הסתכמו ליום 30.09.17 בסך 7.249 מיליארד ₪ ובניכוי תזרימי מזומנים נכנסים הסתכמו תזרימי המזומנים היוצאים נטו בסך 4.925 מיליארד ₪.
- כנגדם הבנק מחזיק ליום 30.09.17 נכסים נזילים באיכות גבוהה בסך 6.904 מיליארד ₪.
- לפיכך, עודפי הנזילות של הבנק במסגרת חישוב יחס כיסוי הנזילות ליום 30.09.17 מסתכמים ב- 1.979 מיליארד ₪.

4. ריכוזיות של מקורות מימון

הבנק פועל במגוון מגזרי הפעילות הבנקאית, לרבות בנקאות מסחרית ובנקאות קמעונאית, ומשווק מגוון של מוצרים בנקאיים. מתכונת זו מאפשרת לבנק לגוון את תמהיל מקורותיו. ליום 30.09.17 מהווים הפיקדונות שהופקדו ע"י מפקידים שיתרתם אינה עולה על 1 מיליון ₪ 42.6% מכלל פיקדונות הציבור ומפקידים שיתרתם מ- 1 מ' ₪ ועד ל- 10 מ' ₪ מהווים 23.5% מכלל פיקדונות הציבור.

בנוסף, ניתן לראות בטבלה לעיל "פירוט מרכיבי יחס כיסוי הנזילות" כי הסכום הכולל של פיקדונות קמעונאיים ופיקדונות מעסקים קטנים הסתכם בממוצע ברבעון המדווח בסך כ- 16.946 מיליארד ₪ לעומת מימון סיטונאי בלתי מובטח לתקופה נותרת לפירעון של עד חודש בסך כ- 7.742 מיליארד ₪ (ממוצע ברבעון המדווח).

5. חשיפות לנגזרים ודרישת ביטחונות אפשרית

ליום 30.09.17 סך **הבטחות** שהבנק העמיד לצדדים נגדיים בגין נגזרים **מעבר לדלפק** הסתכם ב- 8 מיליון ₪. בגין פעילות בשוק המעו"ף של לקוחותיו הועמדו ביטחונות בסך 48 מיליון ₪. בגין דרישות ביטחון אפשריות נוספות כלל הבנק ליום 30.09.17 תזרים יוצא נוסף בסך 29 מיליון ₪. סכום זה מחושב בהתאם לתזרים הביטחונות המקסימאלי שחל במהלך חלון של 30 ימים במשך השנתיים האחרונות.

6. יחס כיסוי הנזילות בחתך מטבעות

הבנק פועל בעיקר במגזר השקלים וסך הנכסים התוך מאזניים שלו בשקלים (לרבות שקל צמוד מדד ושקל צמוד למט"ח) מסתכם ליום 30.09.17 בשיעור של כ- 93% מסך המאזן.

במגזר המט"ח סך הנכסים התוך מאזניים מסתכם ליום 30.09.17 בשיעור 6% מסך המאזן מרביתם במטבע דולר ארצות הברית.

הבנק מקפיד על התאמה מטבעית בין סך הנכסים באיכות גבוהה לבין התזרים היוצא נטו בכל המטבעות המהותיים (שקל ודולר) ומנהל את יחס כיסוי הנזילות במטבעות המהותיים בתדירות יומית. להלן נתונים לגבי יחס כיסוי הנזילות בחלוקה לפי מטבעות:

31/12/2016	30/09/2016	30/09/2017	
130%	121%	126%	שקלים
417%	178%	473%	דולר ארה"ב
485%	331%	438%	סה"כ מט"ח
144%	128%	140%	בכל המטבעות

7. תיאור של מידת הריכוזיות של ניהול הנזילות ויחסי הגומלין בין היחידות בקבוצה: השפעתן של החברות הבנות של הבנק על מצב נזילותו ועל יחס כיסוי הנזילות אינה מהותית. הבנק משתייך ל"קבוצת דיסקונט" אולם מנהל את נזילותו באופן עצמאי, עסקאות נזילות בין הבנק לבין החברה האם מתבצעות אך ורק בתנאי שוק ובכפוף לאישור הדירקטוריון.

12. גילוי המבוסס על מקור שאינו נדבך 3 של באזל: מידע נוסף על סיכון נזילות וסיכון מימון

לפרטים והרחבה בדבר סיכון נזילות ראה גילוי יחס כיסוי הנזילות לעיל.

א. סיכון מימון

1. אסטרטגית המימון של הבנק

במסגרת הדיון בתכנית המימון השנתית מתקיים דיון רחב היקף במספר רב של נושאים המבטאים את עמדת ההנהלה לגבי סוגיות בניהול הנזילות. בין היתר, עלתה בהרחבה סוגיית יישום הוראת הפיקוח על הבנקים בנושא יחס כיסוי הנזילות והשפעתה על תכנית המימון של הבנק והמערכת הבנקאית.

יחס כיסוי הנזילות הינו מדד אחד מבין שורה של מדדים שהבנק עוקב אחריהם באופן שוטף בתחום ניהול הנזילות וניהול המקורות. אולם, בהיותו מדד אחיד לכלל המערכת הבנקאית, הדירקטוריון קבע סף מינימאלי פנימי ליחס זה. כמו כן התייחסה אסטרטגיית המימון של הבנק לנושאים הבאים:

- יעדי גידול האשראי של הבנק.
- אופן המימון של יעדי גידול האשראי - באסטרטגית המימון העדכנית נקבע כי כדי לתמוך ביעדי האשראי, הבנק ימשיך להרחיב את בסיס הלקוחות הנחשבים כאיכותיים על פי הוראת ניהול בנקאי תקין 221 "יחס כיסוי הנזילות" ובעיקר פיקדונות מקמעונאיים ומעסקים קטנים.
- ניתוחים השוואתיים במגוון מדדים של מצב הנזילות בבנק ביחס למערכת הבנקאית.
- מגמות שונות במערכת הבנקאית בהיבטי עלויות גיוס של פיקדונות ועוד.
- התייחסות לטווחי הזמן השונים של מקורות המימון.

(א) מידע על הרכב סעיף פיקדונות הציבור ומקורות המימון של הבנק

מדיניות גיוס המקורות בבנק מכוונת ליצירת תשתית למקורות מימון יציבים ורווחיים לאורך זמן. מקור המימון העיקרי לפעילות הבנק הינו ציבור הלקוחות בסניפי הבנק השונים הפרוסים בכל רחבי הארץ וכוללים לקוחות מסחריים, מוסדות ללא כוונת רווח, לקוחות קמעונאיים ומשקי בית.

במסגרת השאיפה ליצירת תשתית למקורות מימון יציבים, לגיוון תמהיל המקורות ושיפור מבנה הנזילות שלו, מושקעים על ידי הבנק מאמצים שיווק במטרה להרחיב את בסיס הלקוחות הבינוניים והקטנים במוצרי פיקדונות בנקאיים, בכלל ובפיקדונות חסכון בהפקדות חודשיות בפרט. פעילות זו תורמת לקשר ארוך טווח עם הלקוח ולתזרים שוטף של הפקדות בתכניות חסכון. במסגרת מאמצים אלו, מפעיל הבנק מוקדי השקעות, המשרתים את מעגל הלקוחות בעלי עושר פיננסי.

(ב) נתונים בדבר התפלגות פיקדונות לפי גודל מפקיד:

31/12/2016		30/09/2016		30/09/2017		מדרגות הפיקדון
שיעור %	סכום מיליוני ₪	שיעור %	סכום מיליוני ₪	שיעור %	סכום מיליוני ₪	מיליוני ₪
42.0%	11,421	43.0%	11,341	42.6%	12,084	עד 1
24.3%	6,609	24.5%	6,471	23.5%	6,652	מ-1 עד 10
9.3%	2,539	9.4%	2,485	9.1%	2,578	מ-10 עד 100
13.8%	3,742	13.6%	3,599	14.0%	3,968	מ-100 עד 500
10.6%	2,888	9.5%	2,504	10.8%	3,052	מעל 500
100%	27,199	100%	26,400	100%	28,334	סה"כ

ליום 30.09.17 מהווים הפיקדונות שהופקדו ע"י מפקידים שיתרתם אינה עולה על 1 מיליון ₪ מיליון ₪ 42.6% מכלל פיקדונות הציבור ומפקידים שיתרתם מ-1 מ' ₪ ועד ל-10 מיליון ₪ מהווים 23.5% מכלל פיקדונות הציבור ובסה"כ פיקדונות של מפקידים שיתרתם עד 10 מיליון ₪ מהווה 66.1% מכלל פיקדונות הציבור.

2. נכסים משועבדים ולא משועבדים

נכסי הבנק והחברות המאוחדות שלו מסתכמים ב- 33.4 מיליארד ₪ נכון ליום 30.09.17. מתוך נכסים אלה הבנק שעבד איגרות חוב כדלקמן:

- הבנק הפקיד בטוחות לטובת מסלקת מעו"ף בגין אחריותו כלפי המסלקה עבור עסקאות שביצע הבנק ושביצעו לקוחותיו ועבור חלקו בקרן הסיכונים.
- שווי בטוחות אלה הסתכם נכון ליום 30.09.17 בסך 48 מיליון ₪.
- הבנק הפקיד בטוחות לטובת מסלקת הבורסה בגין אחריותו לפצותה בשל נזק כספי הנובע מחוסר מלאי או מחוסר כיסוי כספי של אחד מחברי מסלקת הבורסה ובגין חלקו בקרן הסיכונים שהוקמה ע"י מסלקת הבורסה.
- שווי בטוחות אלה הסתכם נכון ליום 30.09.17 בסך 13 מיליון ₪.
- במטרה לייעל את פעילות סליקת הכספים במשק ולצמצם את חשיפת בנק ישראל בתחום זה, הושקה ע"י בנק ישראל מערכת לסליקת תשלומים גדולים בזמן אמת (מערכת RTGS). מערכת זו מאפשרת העברת כספים מהירה וסופית בין הבנקים המקושרים למערכת ובתנאי שיתרת הנזילות בבנקים לא תפחת מההיקף הנדרש לביצוע העברות כספים. לאור הסדרי הסליקה החדשים הבנק עשוי להזדקק, מעת לעת, לקבלת אשראי לפרקי זמן קצרים מבנק ישראל. במטרה להבטיח את התשלום המלא של הסכומים שיגיעו לבנק ישראל בגין אשראי זה, שעבד הבנק ביום 15.11.2010 לטובת בנק ישראל, בשעבוד קבוע בדרגה ראשונה, את כל הנכסים וההתחייבויות שהופקדו על ידו ב"חשבון הבטוחות" המתנהל במסלקת הבורסה לניירות ערך (בנוסף לשעבוד הצף, בדרגה ראשונה, שנרשם על נכסים אלה ביום 23.7.2007). ליום 30.09.17 יתרת שווי הבטוחות שהופקדו הסתכמה ב- 298 מיליון ₪.

חלק ה' - נספחים

13. מילון מונחים

מונח	הסבר
איכות ניהול	הערכת נאותות ואפקטיביות ניהול הסיכון (לרבות אפקטיביות הבקורות).
אינדיקטור (Key Risk Indicator)	אמצעי שנועד להציג את מצב החשיפה ביחס לסיכון.
אירוע כשל	אירוע בו התממש סיכון, בין אם נגרם נזק לבנק ובין אם לאו.
אשראי ברוטו	יתרת החוב הרשומה לפני הפרשות ומחיקות חשבונאיות.
אשראי חוץ מאזני	מסגרות לא מנוצלות+ערבויות+נגזרים ו-OTC.
אשראי מאזני	אשראי לציבור + השקעות עצמיות של הבנק (נוסטרו).
באזל	ועידת באזל המפתחת תקני בנקאות במטרה לספק יציבות למערכת הבנקאות הבין לאומית ולהפחית עיוותי תחרות בין בנקים.
בטוחות / ביטחונות	נכסים שונים (סחירים ושאינם סחירים) המיועדים להבטחת החזר חובות הלקוח, כאשר אינו עומד בהחזרים המוסכמים בינו לבין הבנק.
הפחתת סיכון אשראי (CRM)	הפחתת סיכון אשראי (Credit Risk Mitigation - CRM) - מקוזי סיכון המותרים לקיזוז עפ"י הוראות באזל 2 (בעיקר: ביטחונות נזילים משועבדים כנדרש). לפי הוראות אלה הבנק יכול, בעת חישוב דרישות ההון, להפחית את חשיפת האשראי שלו כלפי הצד הנגדי, ובכך להביא בחשבון את השפעת הפחתת הסיכון של הביטחון.
הפרשות להפסדי אשראי	עתודה שיוצר הבנק לכיסוי הפסדים צפויים בגין חבויות לקוחותיו. לפי הנחיות בנק ישראל יש לבצע הפרשות פרטניות וקבוצתיות. הפרשה להפסדי אשראי על בסיס פרטני - הפרשה הנדרשת לכיסוי הפסדי אשראי צפויים בגין חובות שנבדקו על בסיס פרטני וזוהו כפגומים. הפרשה להפסדי אשראי על בסיס קבוצתי - הפרשה בגין קבוצות גדולות של חובות (תקינים ולא תקינים) לרבות הפרשות להפסדי אשראי בגין הלוואות לדיר הנמדדות בשיטת "עומק הפיגור".
חבות	אשראי והתחייבויות למתן אשראי (מאזני וחוזי מאזני) כמשמעותם בהוראת ניהול בנקאי תקין 313.
חוב בהשגחה מיוחדת	חוב שיש לו חולשות פוטנציאליות בגין נדרשת תשומת לב מיוחדת של ההנהלה, אשר אם לא יטופלו, תיתכן הרעה בסיכויים לפירעון האשראי או במעמדו של הבנק כנושה.
חוב פגום	חוב שהבנק צופה כי לא יוכל לגבות את הסכומים המגיעים מהחייב, במועדים שנקבעו על פי הסכם החוב.
יעד עסקי (Key Performance Indicator)	מטרה עסקית רצויה המוגדרת במונחים כמותיים או איכותניים, הנגזרת מהמגבלות של התיאבון לסיכון.
יתרת חוב רשומה	יתרת החוב, לרבות ריבית צבורה שהוכרה, פרמיה או ניכיון שטרם הופחתו, עמלות נדחות נטו או עלויות נדחות נטו שנוקפו ליתרת החוב וטרם הופחתו, ובניכוי כל חלק מהחוב שנמחק חשבונאית.
מבחני קיצון (Stress Tests)	מגוון טכניקות (כמותיות ו/או איכותיות) לכימות השפעת התממשות תרחישי קיצון.
מגבלה	מגבלה רגולטורית (Regulatory Risk Limit): היגד שנקבע ע"י גורם רגולטורי, המהווה גבול מינימום / מקסימום לפעילות הבנק. מגבלה פנימית (Internal Risk Limit): היגד הנקבע ע"י הבנק, המהווה גבול לפעילות במסגרת

התיאבון לסיכון.

מח"מ	הממוצע המשוקלל של זמן תשלומי / תקבולי הקרן והריבית המהוונים של מכשירים פיננסיים.
סיבולת לסיכון (Tolerance Risk)	קביעה ספציפית של רמת ההשתנות שהבנק מוכן לקבל סביב מטרותיו העסקיות.
סיכון שיווי	נקבע כשילוב בין רמת הסיכון המובנה לבין רמת איכות הניהול (הערכה סובייקטיבית).
סף התרעה	נועד להצביע על החשיפה לסיכון כאשר היא מגיעה לרמה מסוימת שנקבעה מראש.
פרופיל סיכון	הערכת הסיכון המצרפי הגלום בחשיפות ובפעילות של הבנק.
תיאבון לסיכון (Risk Appetite)	קביעה ברמת-על, מהו הסיכון שהתאגיד הבנקאי מוכן לקבל בהתחשב במאפייני סיכון/תשואה ; נתפס לרוב כמבט צופה פני עתיד של קבלת סיכון.
תיק למסחר	מורכב מפוזיציות במכשירים פיננסיים המוחזקות עם כוונת מסחר, לצורך מכירה חוזרת בטווח זמן קצר, ו/או מתוך כוונה להרוויח משינויי מחירים ממשניים או צפויים בטווח קצר או ללכוד רווחי ארביטראז'. כדי שמכשיר פיננסי יחשב כחלק מהתיק למסחר עליו להיות חופשי מאמנה כלשהי המגבילה את סחירותו או שקיימת אפשרות לגדרו באופן מלא.
תיק לפדיון	ני"ע אשר לבנק יש כוונה ויכולת להחזיקן לטווח ארוך/ עד למועד הפדיון. התיק מוצג לפי שיעור התשואה לפדיון, הגלום בו מיום קנייתו.
תרחיש (Scenario)	השתלשלות היפותטית או היסטורית של אירועים כלכליים או אחרים להם יכולת לגרום להתממשות של מקצת או מכלול הסיכונים אליהם חשוף התאגיד הבנקאי במסגרת פעילות העסקית.
תרחישי קיצון (Stress Scenarios)	מגוון אירועים או השפעות/גורמים שעשויים לגרום להפסדים או לרווחים ניכרים, או להקשות במידה ניכרת על השליטה בסיכונים (ברמה חמורה או חריגה), בהסתברות נמוכה אך מתקבלת על הדעת (נקראים גם "סיפור המעשה" או ה"נרטיב"). תרחישי קיצון יכולים להוות השלמה למתודולוגיות סטטיסטיות, כגון השלמה ל-VaR.
מעבר לדלפק (OTC)	(Over The Counter) מכשירים פיננסיים אשר אינם נסחרים בבורסה רשמית, ומבוצעים ישירות בין שני צדדים נגדיים.
CCF	(Credit Conversion Factors) המרה של פריטים חוץ מאזניים לשווה ערך לאשראי - לפי הגישה הסטנדרטית של באזל 2, פריטים חוץ מאזניים מומרים לשווה ערך חשיפות אשראי באמצעות שימוש במקדמי המרה לאשראי.
FSB	(Financial Stability Board) המוסד ליציבות פיננסית הינו גוף בינלאומי הכולל את 20 הכלכלות הגדולות בעולם, אשר מנטר את המערכת הפיננסית העולמית. המוסד פועל כדי לחזק את המערכת הפיננסית ולהגביר את היציבות של שווקים פיננסיים בינלאומיים. פעילות המוסד מכוונת לזיהוי סיכון מערכתי במגזר הפיננסי וכתוצאה מכך לגבש מדיניות טיפול בסיכונים אלו ע"י פיקוח.
FSF	(Financial Stability Forum) פורום היציבות הפיננסית הינה קבוצה המורכבת מרשויות פיננסיות לאומיות ראשיות כגון משרדי אוצר, בנקים מרכזיים וגופים פיננסיים בינלאומיים במטרה לקדם את היציבות הפיננסית הבינלאומית.
ISDA	(Association International Swaps and Derivatives) איגוד בינלאומי לנגזרים ועסקאות החלף.